

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V PRAZE V LETECH 1992 – 1994

Zdeněk Dragoun a kolektiv

Radikální zkrácení výrobních lhůt PSH odsunulo termíny odevzdání příspěvků a umožnilo tak zkrátit interval mezi provedením archeologických výzkumů a naším publikováním jejich základních charakteristik pro potřeby odborné veřejnosti. Dalším výsledkem tohoto faktu je i to, že předkládaný přehled zahrnuje tříleté období archeologického výzkumu Prahy. Na první pohled je také zřejmé, že tentokrát zabírá i větší plochu v rámci Pražského sborníku historického. Není to způsobeno jenom zmíněným delším časovým úsekem. V současné době také zřejmě vrcholí prudký nárůst stavební aktivity v Praze a tak počet archeologicky sledovaných akcí logicky stoupá. Jen pro srovnání - zatímco poslední přehled za l. 1990 a 1991 v PSH XXVI registroval celkem 55 akcí, ten právě předložený jich zaznamenává téměř 150. Je samozřejmé, že na zabezpečení takového množství archeologických výzkumů se musí podílet větší množství archeologů než tomu bylo v minulosti. Kromě tradičních pražských archeologických pracovišť, kterými jsou Archeologický ústav Akademie věd České republiky (ARÚ), Muzeum hlavního města Prahy (MMP) a Pražský ústav památkové péče (PÚPP) se do ochrany a záchrany archeologických památek na území našeho hlavního města dále zapojilo Národní muzeum (na jeho zásluhách nic neubírá ani fakt, že dosavadní akce NM sledované byly vesměs negativní, takže se v konkrétním výčtu neobjevují) a dvě zcela nové organizace. Tou první je Ústav archeologické památkové péče středních Čech (ÚAPPSČ), vzniklý r. 1993 zásluhou Ministerstva kultury při redukci Archeologického ústavu AV ČR a druhou společnost Archaia, útvar zcela nového typu, nezisková organizace se statutem občanského sdružení. Od ostatních se liší především tím, že na svoji činnost nedostává ani minimální státní dotace a veškeré prostředky získává vlastní činností - především archeologickými výzkumy placenými investorem. Byla založena r. 1991 a na archeologickém výzkumu Prahy se podílí od r. 1993. Při pohledu na autorství jednotlivých konkrétních zpráv o výsledcích archeologických výzkumů stojí za povšimnutí minimálně tři nové skutečnosti. Existence nových zkratk a jejich význam již byl vysvětlen; tou druhou je výskyt zcela nových jmen, která představují nástup mladé generace pražských archeologů. Třetí skutečnost pravděpodobně zaregistrují jen ti nejvyššímařejší ze čtenářů. To, že se u některých ze jmen archeologů se objevují zkratky různých institucí, není chybou pořadatele tohoto příspěvku ani chybou tiskovou. Tito odborníci pracují na části svých úvazků u více zaměstnavatelů a podle mého názoru představují ne snad přímo první kroky, ale alespoň první náznaky tendence ke zvětšené mobilitě archeologů, umožňující jejich operativní soustředění k co nejdokonalejšímu provedení konkrétní rozsáhlejší akce.

Množství provedených archeologických výzkumů (a nesmíme zapomenout, že se podávaný přehled soustřeďuje pouze na výzkumy, které jsou zaměřeny na problematiku středověku a nezaznamenává výzkumy pravěké) dokládá i to, že evidence stavebních akcí, které vyvolávají nutnost záchranných výzkumů, pokrývá v Praze podstatně větší procento z jejich celkového počtu než je tomu v ostatních částech Čech, Moravy a Slezska. Tento fakt samozřejmě hodnotíme jako pozitivní zejména uvědomíme-li si, že je způsoben nejen zdokonalovanými úředními postupy, ale i tím, že u stavebníků permanentně vzrůstá vědomí o nezbytnosti archeologických výzkumů. Je jen zdánlivým paradoxem, že v takové situaci jsou právě pražští archeologové nuceni přecházet k poněkud odlišnému přístupu k záchraně a ochraně archeologických památek. Množství likvidovaných historických terénů je totiž takové, že

musíme svoji snahu orientovat na to, aby v co největší míře zůstaly zachovány jako nedílná součást památkové autenticity Pražské památkové rezervace, která se jako památka UNESCO dostala do nejvyšší památkové kategorie. Tedy v momentě, kdy se podařilo v širší veřejnosti získat pochopení pro to, že zásahy do historických terénů jsou možné pouze za podmínky provedení archeologických výzkumů, nutí množství takových akcí, byť i prováděných archeologickými výzkumy, archeology k prosazování stanovisek, aby ve vybraných místech nedocházelo k zemním zásahům vůbec. Archeologické památky tak zůstanou zachovány ve svém přirozeném prostředí, jehož jsou součástí, s neporušenými nálezovými okolnostmi. Budou v budoucnosti přístupny studiu dokonalejšími archeologickými metodami, mezi nimiž budou hrát stále větší roli metody nedestruktivní, tedy takové, které nepovedou k ničení tohoto specifického druhu památek, které jsou ničeny i archeologickým výzkumem, který pouze zajišťuje někdy více někdy méně přesnou rekonstrukci nálezových okolností pomocí co nejdokonalejší dokumentace. Je očividné, že zvláště velké plošné výzkumy celých parcel s bagry stavebníků za zády většinou nedovolí realizovat při výzkumu optimální výzkumové metody, náročné především na čas. V této souvislosti je nutné upozorňovat na nebezpečí v poslední době se množících přístupů, které se v Praze snaží v maximální míře využívat nově zřizované podzemní prostory. Při úvahách o situování nových garáží a komunikací do pražského podzemí je nezbytné k těmto otázkám přistupovat zodpovědně a především koncepčně. Při nadšení pro velkokapacitní podzemní garáže v historickém jádru Prahy je třeba brát ohled na množství dalších skutečností - především na to, zda zvýšení počtu parkovacích míst nebude mít zcela opačný efekt než jsou (alespoň slovně) formulované úvahy o omezování individuální dopravy. Dále je nutno počítat i s permanentně vznikajícími menšími podzemními parkingy v jednotlivých nově stavěných nebo rekonstruovaných objektech v historickém jádru Prahy. Nedávno komplikovaně řešený problém zachování gotických relikvií zástavby, konstatovaných při archeologickém výzkumu v souvislosti s rekonstrukcí Darexu na Václavském náměstí ukázal, že podstata problému není ve sporu investora a památkáře. Investor poukazyval zejména na to, že podzemní garáže pod objektem, které se dostaly do kolize s pozůstatky středověké zástavby, tam budovat vůbec nechtěl a že jejich stavba byla podmínkou Magistrátu hlavního města Prahy. Tento problém považuji za klíčový a tímto směrem musí archeologové napřít maximální úsilí. Při příležitosti rekordně rozsáhlého přehledu výsledků archeologického výzkumu v Praze nám nezbyvá si jen přát, aby se nadále tento přehled již jen zkracoval tím, že počet narušovaných archeologických terénů a tím i počet prováděných výzkumů se bude zmenšovat. Ušetřeného místa by bylo možné využít pro publikace komplexně zpracovaných výsledků jednotlivých archeologických akcí, které budou naše poznání raných etap vývoje Prahy posouvat stále vpřed.

Zdeněk Dragoun

PRAHA 1 - PRAŽSKÝ HRAD

ČTVRTÉ NÁDVOŘÍ

a) Kolektor. V prostoru nádvoří sledoval archeologický výzkum provázející ražbu kolektoru v délce 25 m bazální část obranného příkopu zbudovaného Přemyslem Otakarem II. Objekt poledníkového směru byl odkryt již ve 30. letech povrchovým průzkumem I. Borkovského. Svahy příkopu zahloubené do skalního podkladu byly zpevněny kamennou vyzdívkou na maltu. Dno široké 6,3 m v intervalu od 249,96 - 250,30 m n.m. zůstává volné. Výplň příkopu tvoří násypy a smetištní vrstvy z 16. - 17. století.

Iva Vochozková, ARÚ

b) Rekonstrukce dlažby. Dohled při snižování terénu při rekonstrukci dlažby v r. 1994 zachytil povrch souvrství ze 16. století, kterým byl zavezen jeden z příkopů, vyhloubených ve 13. století. Starší situace, mezi nimiž byly registrovány např. povrchy zdí románského objektu, zkoumaného ve 30. letech, nebyly narušeny.

Jan Frolík, ARÚ

DRUHÉ NÁDVOŘÍ - U KAPLE SV. KŘÍŽE

V průběhu předstihového výzkumu v r. 1992 byl zpřesněn průběh příkopu k hradištnímu valu ležícímu mezi II. a III. nádvořím. Tři kostrové hroby bez milodarů zapuštěné do výplně příkopu a zbytek raně středověkého souvrství, které hroby překrývalo, porušoval zatím staršími výzkumy nezachycený příkopovitý útvar - žlab, jehož zásyp obsahoval jen velmi malé množství keramiky rámcově datovatelné do 12. - 13. století. Podloží bylo zaznamenáno v úrovni 256,49 - 256,94 m n.m..

Kateřina Tomková, ARÚ

JELENÍ PŘÍKOP

Výzkum při podpovrchové ražbě nové kanalizační štolky v r. 1994 odkryl novověké souvrství v bázi násypu Prašného mostu navršeného na sklonku 18. století. Prořala též svodný kanál Brusnice a několik novodobých zásahů. Povrch skalního podloží letenských břidlic v blízkosti osy byl zastižen zčásti na obou svazích Jeleního příkopu (sklon jižního svahu v úseku 227,15 - 229,35 m n.m. - 24°), dna dosaženo nebylo. Jáma pro spadiště hloubená při horní hraně jižního svahu příkopu procházela až 16 m mocným komplexem novověkých a recentních násypů, které překrývaly 40 cm mocný relikv raně středověkého terénu s mladohradištní keramikou. Skalní povrch zde dosahuje v intervalu výšek 234,60 m - 236,60 m n.m. sklon 32°.

Iva Vochozková, ARÚ

JIŘSKÁ ULICE ČP. 2 - BÝV. TEREZIÁNSKÝ ÚSTAV ŠLECHTIČEN

V r. 1994 proběhla archivní rešerše a na středním nádvoří geofyzikální průzkum v souvislosti s ověřením očekávaných archeologických situací. Geofyzikální průzkum zachytil zdíva, která je možno ztotožnit s pozůstatky 2 domů (Švamborský dům, dům pánů z Rožmitálu), zbořených po roce 1573. Z památkového hlediska je narušení zdejší archeologické situace nežádoucí.

Jan Frolík, ARÚ

JIŘSKÉ NÁMĚSTÍ, VIKÁŘSKÁ ULICE

V období od června do října 1994 proběhl předstihový výzkum v těsné blízkosti katedrály svatého Víta ve výkopu pro kabely elektrického rozvodu a tělesa svítidel, který byl veden od přechodu ze Starého paláce do chrámu sv. Víta na jižní straně katedrály přes Jiřské náměstí a Vikářskou ulici až k severozápadnímu nároží katedrály. Na celé zkoumané ploše bylo pod recentními navážkami nalezeno základové a předzákladové zdivo z různých období stavby a dostavby katedrály. Na jižní straně chrámu byly odkryty dva neporušené kostrové hroby, podle záušnic datované do 13. století. Na Jiřském náměstí byla zjištěna část severní zdi románské chodby, která spojovala baziliky sv. Víta a sv. Jiří. Ve Vikářské ulici v délce zhruba 10 m byla nalezena severní obvodová zeď ambitu románského tzv. kláštera kostela pražského

se zbytkem interiérové omítky a s jednou svazkovou příporou s hruškovou profilací z raně gotické přestavby kláštera. Úroveň podloží nebyla nikde dosažena.

Helena Březinová, ARÚ

JIŽNÍ KŘÍDLO

V r. 1992 proběhly při rekonstrukci inženýrských sítí drobné záchranné akce v přízemních prostorách objektu. Mělké výkopy prořaly pouze stavební suť s ojedinělými zlomky kachlů a obnažily části dvou blíže nedatovatelných kamenných zdív. Průběh románské hradby, předpokládané v těchto místech, nebyl ověřen.

Ivana Boháčová, ARÚ

KRÁLOVSKÁ ZAHRADA

V průběhu záchranných výzkumů v l. 1992 - 1994 při rekonstrukci kanalizačních sítí nebyly zjištěny pozůstatky pohřebiště, objeveného v zahradě v 19. století. Nalezené zbytky zahradní architektury patří 18. století. Podloží (spraš) bylo odkryto v úrovni 237,64 - 249,11 m n.m..

Kateřina Tomková, ARÚ

SEVERNÍ TRAKT

a) Víceúčelový sál. V r. 1992 probíhal a na počátku r. 1993 byl definitivně završen etapový předstihový a záchranný výzkum, započatý v souvislosti s rekonstrukcí objektu v r. 1982. Práce se v této fázi soustředily do prostoru při severozápadním nároží románské hradby, kde mohly být dokumentovány jen výseky zanikajících historických situací. Část terénu zůstala výzkumu nepřístupna a je dnes zakonzervována betonovou podlahou sociálního zázemí nově zřízeného výstavního sálu. Přestože získané poznatky jsou méně než torzovité, lze jejich propojením s výsledky předchozích sezón interpretovat nálezovou situaci v tomto prostoru jako severní okrajovou partii dvojitého příkopu příčného valového opevnění hradiště. Vnější příkop se mírně stáčel k východu a vyklíňoval nad severní hranou ostrožny. Zánik příkopů souvisí s budováním románské hradby, která byla vestavěna do příkopu vnitřního. Její severozápadní nároží nároží destruovalo a bylo obnoveno ještě v průběhu 13. století. Vrstvy narušené v souvislosti se sesuvem nároží protíná východní hrana příkopu Přemysla Otakara II. Původní terén je v uvedeném prostoru dochován v rozmezí kót 250,00 - 254,60 m n.m.

Ivana Boháčová, ARÚ

b) Průchod a suterén. Na přelomu let 1992 - 1993 byl dokončen výzkum suterénních prostor, navazující bezprostředně na výzkum v tzv. Víceúčelovém sále a zasahující i východní pás průchodu z II.nádvoří na Prašný most. Pozornost byla věnována pouze nejstarším horizontům. V severní části plochy průchodu bylo do terasovitého zářezu v severním svahu hradního ostrohu o sklonu 40o (252,60 - 253,46 m n.m.) zapuštěno mladohradištní souvrství ukončené polohou volně nasypáných opukových kamenů, pravděpodobně základem plenty či kamenného valu hradištního opevnění Hradu. Na sklonku 12. století byl zdejší terén upraven pro zbudování blíže neurčeného hospodářského či obytného objektu, což dokládá i soustava odkrytých kůlových jamek. Zánik těchto objektů je zhmotněn v souvrství z 1. poloviny 13. století, mimo jiné bohatém na artefakty vypovídající o existenci blízké kovolitecké dílny (zlomky odlévacích nádob, dva kadluby na drobné ozdoby). V západní suterénní místnosti zasáhlo snižování podlah vrstvy výplně prvního příkopu Přemysla Otakara II., stáčejiícího se zde obloukem k východu. Zjištěna byla i kóta podloží 252,30 m n.m., patrně vně příkopu.

Iva Vochozková, ARÚ

c) Slévárenský dvůr. Drobnou záchrannou akcí byl na sklonku r. 1993 ukončen rovněž výzkum dvora, kde byl dokumentován zánikový horizont části kamenné konstrukce, opevňující západní předhradí. Na dosažené kótě 252,26 m n.m. nebyl rostlý terén zastižen.

Ivana Boháčová, ARÚ

d) Severní křídlo pod Španělským sálem. Výzkum v r.1994 provázel hloubení dvou statických sond v tzv. kotelně pod Španělským sálem při západní obvodové zdi. Negativní zjištění přineslo posouzení situace v sondě jižní. V sondě severní bylo zastiženo raně středověké souvrství o mocnosti 1,5 m, zřejmě v druhotné poloze jako výplň základového vkopu pro obvodovou zeď vztyčenou v 16. století. Povrch podloží dosáhl v obou sondách úroveň základové spáry zdíva, směrem k severu s poklesem od 247,79 na 247,08 m n.m.

Iva Vochozková, ARÚ

STARÝ PALÁČ

a) Arkády na severním palácovém dvorku. Počátkem r. 1992 proběhla závěrečná fáze předstihového výzkumu při severní obvodové zdi románského knížecího paláce. Na kótě 247,31 m bylo dosaženo rostlého podloží, svažujícího se k jihu. Svah překrývala tenká vrstva se středohradištní keramikou. Na ní nasedalo valové opevnění tvořené zčásti destruovanou čelní kamennou plentou a tělesem se zbytky roštové výstuže. Tato fortifikace byla později převrstvena dalším násypem valového tělesa zkoumaného v r. 1991, jehož čelní stěna probíhala již mimo zkoumaný prostor.

Ivana Boháčová, ARÚ

b) Tereziánské křídlo. V r. 1994 proběhl v souvislosti s dokončovanou rekonstrukcí suterénu objektu a prostor pod jižním palácovým dvorkem revizní a záchranný výzkum v ploše výzkumu I. Borkovského (1938). Revize situací po kompletním začišťení obnažených archeologických terénů poškozených v průběhu desetiletí a zvláště probíhající stavební činností vede k posunům v interpretaci i v datování některých archeologických kontextů. Situaci dokumentovanou I. Borkovským při východní stěně Ludvíkova křídla a interpretovanou jako pozůstatky dvou fází čelní kamenné plenty valového opevnění nelze vzhledem k dnešním poznatkům klást do období předcházejícího polovinu 12. století. Z vrstvy pod základovou spárou mladší ze dvou zídek pochází archaicky zduřelý okraj, její výstavba spadá tedy do období budování románské hradby. Již sám tento fakt popírá dřívější interpretaci. Starší zídka není přesněji archeologicky datována, její charakter, situování v prostoru i celková nálezová situace indikují její vybudování v období nepříliš vzdáleném od vybudování zídky mladší. Obě konstrukce mohly plnit protierozní funkci na svahu nad blízkou komunikací. Starší vrstvy mají charakter přemístěného podloží a jsou dotčeny antropogenní činností. V druhotné poloze byly nalézány četné pozůstatky lidských skeletů, jejichž původní stratigrafická pozice není zřejmá, nabízí se však souvislost s pohřebištěm známým z Ludvíkova křídla a Starého paláce, fungujícím před výstavbou románského opevnění.

Situace tzv. předrománského paláce s dlaždicemi nasedá na sídlištní souvrství, z jehož svrchní části pochází keramika vyspělé fáze mladohradištního období (nepravé okruží, malé vzhůru vytažené okraje) překrývající vrstvy s keramikou provázenou kalichovitými okraji. Nejstarší horizont je tvořen vrstvami s podílem prachu vzhledu přemístěného podloží. Vrstva na bázi

sondy (241,08 m n.m.) má vzhled původního půdního horizontu. Z vrstev obdobného charakteru, zastížených v jižní části sondy, byly získány ojedinělé zlomky keramiky středohradištního stáří. Tyto vrstvy se sklánějí jižním směrem a obsahují souvislé zbytky dřev. Připomeňme, že zkoumaný prostor se nalézá vně centrálního opevněného areálu hradiště. Přirozený povrch jižního svahu nebyl jednoznačně identifikován.

Ivana Boháčová, ARÚ

TŘETÍ NÁDVOŘÍ

V l. 1993 a 1994 probíhal v souvislosti s celkovou rekonstrukcí dlažby nádvoří a přilehlých prostor záchranný výzkum i dohled při stavebních pracích pod deskou hradního nádvoří v areálu prvorepublikového archeologického výzkumu. Pozornost byla zaměřena především na dokumentaci a výzkum zanikajících situací nebo situací výhledově dlouhodobě znepřístupněných a dokumentujících vývoj sídlištních souvrství, kamenných staveb i fortifikačního systému v rozsáhlém prostoru při jižní hraně ostrožny. Revizí obnažených profilů a drobnou sondáží byla mj. sledována situace valového opevnění. Rozlišeny byly jeho dvě fáze, starší s příkopem a kamennou plentou, spočívající na upraveném terénu bermy. V mladší etapě bylo čelo valu posunuto více k jihu. Jeho těleso bylo zpevněno známou dřevěnou konstrukcí, jež je dosud jediným příkladem užití komorové výztuže na Pražském hradě. Dokumentované sídlištní situace v jižní části sledovaného prostoru náležely až období mladohradištnímu a mladšímu. V severní části nádvoří, v prostoru při přerušení tzv. románské chodby Plečnikovou štolou, bylo sledováno 1 m mocné mladohradištní sídlištní souvrství poškozené destruováním stěn předválečného výkopu a detailně dokumentováno zdivo románské chodby, vykazující v souběžných zdech nesrovnalosti jak v úrovních několikanásobných předzákladů, tak v použité maltě. Chodba byla nejspíše ve své severní části vybavena schodištěm pro překonání výrazného výškového rozdílu.

Nová byla sonda situovaná západně ohradní zdi kvádříkového dvouprostorového domu v těsné blízkosti románské hradby. Snížení bloku z 255,04 na 254,04 m n.m. odkrývalo převážně smetištní uloženiny z přelomu 12. a 13. století, vznik ohradní zdi přilehlého románského objektu lze datovat až do průběhu 13. století. Další sondáž v severovýchodní části nádvoří západně Vladislavské přístavby královského paláce zkoumala souvrství topného tělesa či ohniště existujícího v několika fázích v průběhu 13. století.

Ivana Boháčová - Iva Vochozková, ARÚ

U PRAŠNÉHO MOSTU ČP. 51 - LVÍ DVŮR

Předstihový výzkum v červenci až září 1994 v souvislosti s rekonstrukcí objektu odkryl v přízemí západního křídla dvě starší úrovně dlaždicových podlah a část hluboké zásobní (odpadní?) jámy. Byly navzájem odděleny tenkou vrstvou spáleništního charakteru. Všechny tyto objevené situace lze datovat do 16. a 17. století a žádnou z nich nelze ztotožnit se skutečnými, známými z písemných pramenů. Na dvoře objektu bylo zaregistrováno jednoduché zvrstvení s nálezy 16. - 20. století. Všechny archeologické terény byly značně narušeny při předchozí rekonstrukci v letech 1970 - 1971, která proběhla bez archeologické asistence.

Jan Frolík, ARÚ

PRAHA 1 - HRADČANY

HRADČANSKÉ NÁMĚSTÍ

a) Těžní šachta pro ražbu kolektoru východně budovy Arcibiskupství byla položena do zásypů přírodní strže oddělující Pražský hrad od Hradčan až do závěru 18. století. Skalní povrch stěn této rýhy o sklonu 50 – 80° byl zdokumentován v úseku 250,00 - 252,90 m n.m., dno zastíženo nebylo. V novověkých vrstvách z 16. - 18. století byla přibližně v ose vedena 2,10 m vysoká a 1 - 1,2 m široká štola s dřevěnou konstrukcí z podélně kladených kmenů vzepřených svislými kůly. Budována byla současně se zasypáváním strže, účel a okolnosti stavby nejsou zatím zjištěny.

Iva Vochozková, ARÚ

b) Čp. 56/IV - Arcibiskupský palác. U tří šachtic statického průzkumu v březnu 1993, situovaných na vnější straně zadního traktu paláce, tj. na hraně Jeleního příkopu, byly zachyceny jen zcela recentní situace. Žádná z nich nedosáhla podloží. Zbylé dvě šachtice, umístěné v garáži v zadní části nádvoří paláce, zaregistrovaly souvrství stavebních sutí a úprav ze 16. - 17. století.

Jan Frolík, ARÚ

c) Čp. 61/IV. V r. 1994 byly ve výkopu pro spojovací chodbu na severním dvoře objektu pod cca 4 m novověkých až recentních násypů zjištěny na sprašové návěži (255,50 m n. m.) pozůstatky raně středověkého osídlení (10. - 12. století). Stratigraficky nejmladší raně středověký horizont reprezentuje příkopovitý útvar (šíře 2 m, dochovaná hloubka 1,20 m) v severní části dvora.

Kateřina Tomková, ARÚ

d) Čp. 182/IV - Toskánský palác. Při záchranném výzkumu v r. 1992 byla po odbourání severního zdiva jednoho ze sklepů dokumentována deprese - příkopovitý útvar - neantropogenního původu. Nebyly registrovány žádné stopy osídlení staršího než 14. - 15. století, kdy zde stával dům. Požárové vrstvy v průjezdu paláce ústícím do Loretánské ul. by mohly souviset s požárem r. 1541.

Kateřina Tomková, ARÚ

e) Čp. 186/IV - Salmovský palác. V rámci 3. etapy předstihového výzkumu byl v r. 1992 dokumentován severní okraj štětované plochy (cesty) datované do 13. století, stejně jako jižní okraj kůlové stavby z téhož období. Obě situace překrývá sídlištní souvrství 13. století. Další vývoj je prezentován sérií jam a kůlových jamek 14. - 16. století, které souvisely s provozem a zástavbou na dvorech domů, které zde stály před postavením současného paláce v 16. století. V sondě v průjezdu, spojující přední a zadní nádvoří byl prokázán zahloubený objekt charakteru zemnice s kamenem obezděnou stěnou, vykazující několik fází (14. století) a překrytý sídlištním souvrstvím s fragmenty objektů 15. - 16. století. V r. 1994 byla provedena dokumentace 4 šachtic statického průzkumu v zahradě u jižní zdi paláce. Zachyceny byly pouze násypy 16. století a mladší. Podloží bylo zaregistrováno pouze v šachtici u jižní zdi renesančního křídla (přiléhajícího k sousednímu Šternberskému paláci), a to jen 1,4 m pod současným povrchem (kóta 251,28 m n. m.).

Jan Frolík, ARÚ

KANOVNICKÁ UL. ČP. 70/IV

V souvislosti s rekonstrukcí objektu residence rakouského velvyslanectví probíhal v objektu a v přilehlém areálu v l. 1993 a 1994 záchranný výzkum. Předpoklad, že intenzivní raně středověké osídlení, doložené v bezprostřední blízkosti (čp. 73) výzkumem v l. 1982 - 84, dosahovalo i do prostoru dotčeném rekonstrukcí, byl plně potvrzen. V nečekaném rozsahu prokázal raně středověké souvrství obnažený profil terénu za tarasní zídou a výkop pro zpevnění souběžně probíhající ohradní zdi. Souvrství je tvořeno variabilními objekty, zahloubenými do světlého, místy zjílovatělého podloží. Přestože je silně poškozeno, je dochováno na ploše o minimálním rozsahu 10 x 40 m. Jeho mocnost se pohybuje kolem 1 m. Nejstarší nalezená keramika spadá do středohradištního období (jednoduchá profilace okraje, hřebenová výzdoba), nejmladší na sklonek období mladohradištního. Objekty lze nejspíše charakterizovat jako hospodářské, stopy výrobní činnosti či doklady obytné funkce nebyly nalezeny. Hlinitá vrstva s ojedinělou mladohradištní keramikou byla zachycena i na bázi výkopu v prostoru nádvoří. Osídlení se rozkládalo na mírném svahu, sklánějícím se jednak k údolí potoka Brusnice, jednak mírně i k severovýchodu (výběhy podloží při jižní tarasní zdi zastíženy na kótách 250,05 - 251,00 m n. m.). Tvořilo nejspíše součást zatím blíže nevyomezeného rozsáhlého sídelního areálu, zasahujícího až do prostoru dnešního Loretánského náměstí. Vedle keramiky raně středověké byl získán rozsáhlejší soubor novověkého materiálu a dokumentovány dvě torza zdí objektu, nejspíše vrcholně středověkého stáří.

Ivana Boháčová, ARÚ

KE HRADU

Během sledování výkopu pro vodovodní vedení v dolním úseku ulice před čp. 48/IV byly v r. 1992 zjištěny zbytky základů opukových zdí (sklepa ?) novověkého domu navazujícího na průčelní linii ulice Úvozu. V trase vlastní ulice Ke Hradu pak bylo sledováno pouze břidlicové podloží (238,23 - 255,96 m n.m.) - povrch terasy zasekané do skály pro komunikaci po polovině 17. století. Ve výkopu vedoucím podél Salmovského paláce bylo přímo pod dlažbou zachyceno blíže nedatované torzo základů opukové zdi.

Kateřina Tomková - Iva Vochozková, ARÚ

LORETÁNSKÁ UL.

a) Čp. 104/IV. Při rekonstrukci Vrbnovského paláce, který byl postaven přibližně ve 3. čtvrtině 17. století, byly v l. 1993 - 1994 odkryty pozůstatky starší zástavby z konce 16. - 1. poloviny 17. století. Objevená torza zdí lze ztotožnit se třemi domy na Sadelerově prospektu (1606). Terény starší než 2. polovina 16. století nebyly zjištěny. Skalnaté podloží odkryté ve dvoře a suterénech jižního křídla paláce rovnoměrně klesalo směrem do Úvozu. Pouze v západní části jižního suterénu byla patrna deprese, vyplněná zdivem paláce, od níž břidlová skála směrem k Úvozu stoupala, takže se ocitla nad dnešní úrovní ulice.

Kateřina Tomková, ARÚ

b) Čp. 175/IV. Ve výkopu pro kanalizaci bylo v r. 1993 registrováno opukové zdivo některé ze starších fází domu a fragment zahloubeného objektu, jehož výplň obsahovala zlomky okrajů se zduřelou profilací a ojedinělý zlomek silnostěnného skla. Úroveň podloží byla zachycena na kótě 264,82 m n.m..

Kateřina Tomková, ÚAPPSC

c) Čp. 180/IV. V r. 1993 byla stavěna nová opěrná zeď podél anglického dvorku. Na podloží ze svahových sedimentů (264,84 m) ležely dvě vrstvy s keramikou 11. - 12. století (povrch 265,10 m n.m.), které jako jediné zbyly z původní stratigrafie po radikálním snížení terénu v novověku.

Jarmila Čiháková, PÚPP

LORETÁNSKÉ NÁMĚSTÍ

Výkop pro vodovod v r. 1992 prořezal plochu výzkumu I. Borkovského z let 1934 - 1935. Ve výkopu v jižní části náměstí byl nově zjištěn fragment dalšího novověkého zdiva a souvrství téhož stáří. Ve střední a severní části náměstí byly registrovány pouze novověké až recentní vrstvy navážkového charakteru nasedající přímo na podloží (272,58 - 275,75 m n.m.).

Kateřina Tomková, ARÚ

NA VALECH ČP. 221/IV

Rekonstrukce budovy č. V v severozápadním cípu areálu MO ČR v r. 1994 byla spojená s archeologickým popisem situací odkrytých převážně ve výkopech pro inženýrské sítě. Výzkum prokázal absenci středověkých vrstev. Negativní nález dokládá přeměny terénu v blízkém okolí na sklonku 19. století při lokálním rušení barokního opevnění Prahy a otevření prostoru pro nové stavební záměry. Novodobé uložení překrývají přímo podložní sprašové hlíny vystupující na kótách v rozmezí 240,97 - 242,45 m n.m. a identifikované zlomkem humeru pleistocenního prabizona.

Iva Vochozková, ARÚ

POHOŘELEC ČP. 152/IV

Záchranný archeologický výzkum v r. 1994 zaznamenal při stavbě nového suterénu jižně od stávajícího domu v rovnoběžkovém směru zdivo postmedieválního stáří, které patrně představuje jednu z mladších fází vymezení areálu Strahovského kláštera. Sporadicky byly zachyceny relikty raně středověkého osídlení (úroveň 280,29 - 280,45 m n.m.) a v samotném závěru akce byly stavbou svévolně téměř zcela zničeny dva kostrové hroby, patrně rovněž raně středověké.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

STRAHOVSKÝ KLÁŠTER

Záchranný výzkum v r. 1992 při rekonstrukci zástavby při severním obvodu kláštera konstatoval, že severní obvodová zeď je ve spodní kvádrkové partii románská. Jedná se zřejmě o druhou románskou fázi ohradní zdi, když první probíhala v téměř rovnoběžném směru zhruba o 7,5 m jižněji, kde bylo její torzo při stejné příležitosti zjištěno. Relikty románského zdiva byly dále odkryty v areálu hospodářského dvora v jihozápadní části kláštera, na dvoře u tzv. konírny a u altánu v jihovýchodní partii areálu. V interiéru tzv. konírny byla odkryta část středověkého zděného objektu, nekorespondujícího s dnešním půdorysem stavby. Výzkum při rekonstrukci vodovodu v r. 1994 zaznamenal při západním okraji kláštera u barokní brány další průběh románské ohradní zdi a severně od klášterního chrámu část v r. 1978 a 1979 zjištěného pohřebiště (PSH XIII, s. 161n a PSH XVII, s. 152n). Nejstarší nově dokumentovaná partie náleží klášternímu hřbitovu; předklášterní pohřební horizont nebyl tentokrát zaznamenán.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

PRAHA 1 - MALÁ STRANA**DRAŽICKÉHO NÁMĚSTÍ ČP. 60/III**

Při hloubení výtahové šachty z přízemí na úroveň sklepa byl v r. 1992 ve stěnách výkopu dokumentován charakter zdiva a zvrstvení historického nadloží. Vzorkovány byly vrstvy s keramikou pravěkou (halštat/latén), slovanskou a raně středověkou. V jižní stěně sondy se podařilo odkrýt dosud neznámou partii románského kvádríkového zdiva, příslušející biskupskému dvoru. V zásypových vrstvách z období stavební aktivity koncem 16.století byly nalezeny druhotně uložené podlahové dlaždice z reliéfem erbovního znaku pánů z Pardubic. Jejich vznik lze klást do období episkopátu (1343 - 1344) a archiepiskopátu (1344 - 1364) Arnošta z Pardubic.

Jan Zavřel, PÚPP

JANSKÝ VRŠEK ČP. 328/III

Při zakládání nového schodiště byl v r. 1993 zdokumentován zahluběný objekt s kolmou stěnou, hluboký 77 cm, s nálezy asi z konce 9. či z 10.století. Objekt byl později porušen vodotečí s bází ve výšce 206,80 m. Na jeho dně se usadilo tmavé bahno a prachovitý jíl obsahující keramiku patrně 2. poloviny 13. století se stopami po zpracování barevných kovů. V průběhu konce 13. století bylo koryto potoka postupně zanášeno celkem 1,8 m mocnými sedimentárními písiky a hlínami.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

JOSEFSKÁ ČP. 42/III

Při zřizování nových sklepních prostor v severní polovině parcely bylo v r. 1994 vytěženo 510 m³ zeminy, z toho cca 3/4 plošným výzkumem po terénních vrstvách. Jižní a východní část parcely stojí na náplavech, do nichž se dostaly zlomky pravěké keramiky (eneolit) spolu s kamennou štípanou industrií. Podloží západní části parcely tvoří souvrství svahovin. V místě výzkumu již byly náplavy v 9. století natolik pevné, že na nich mohly být budovány roubené stavby.

Nejstaršími hradištními nálezy na lokalitě je nízké souvrství (cca 30cm) sídlištních vrstev s fragmenty dřevěných konstrukčních prvků na severní straně parcely, na straně k jihu (asi uprostřed parcely) pak dřevohlinité těleso s dřevěnou roštovou konstrukcí - val. Vzájemný vztah těchto dvou jednotek se nedochoval, byl zcela zničen následnými opravami na severu valového tělesa. Nelze tedy zodpovědět, která fáze osídlení 1. poloviny 9. století (nejpozději) byla z jihu tímto valovým tělesem lemována. Zastižený val probíhal rovnoběžkovým směrem a byl budován od jihu k severu v několika stavebních etapách. Z nejstaršího pásu zůstalo zachováno 2,4 m šířky, jeho jižní ukončení bylo zničeno renesančním sklepem. Střední pás o šířce cca 3 m měl důkladnější dřevěnou konstrukci, navíc byl hojně proložen opukovými balvany. Stavebně nejmladší pás o šířce cca 2 m obsahoval komorovou konstrukci. Vnitřní (severní) líc tělesa byl několikrát opravován, jedna ze starších oprav proběhla v době používání keramiky s límcovitými okraji tj. na konci 9. století. Poté, někdy v 1. polovině 10. století, byla na místě vnitřního líce vybudována konstrukce, interpretovatelná pouze jako dřevěná stěna - hradba?, a valové těleso před ní bylo zplanýrováno. Jižně od valu běžel příkop, jednoznačně dokládající opevňovací funkci valového tělesa. Příkop byl 9,5 m široký a hluboký minimálně 5 m (povrch příkopu 190,00 m), jeho dna nebylo ze statických důvodů dosaženo. Spodní část příkopu byla zanesena přírodními pochody až na kótu 187,80 m, poté zde vznikla vrstva sídlištního charakteru a zbývající 2 m byly jednorázově zasypány přemístěným podložím. Na bázi zásypu ležela destrukce opukových kamenů až balvanů. Po

zaplnění příkopu zde pracovala dílna na výrobu barevných kovů. V 11. století patrně již opevnění neexistovalo a v jeho prostoru bylo postupně založeno několik povrchových dřevěných stavení. Nálezy zvířecích lebek v kontaktu s roubenými konstrukcemi jsou snad projevem určitých rituálních zvyklostí. Důsledkem jiného nadstavbového projevu je pohřeb tělíčka novorozence do jamky vyhloubené do sídlištních vrstev, obložené po delších stranách prkýnky. Mladohradištní osídlení zaniklo někdy v průběhu 12. století požárem - nelze rozhodnout, zda požár byl tak zhoubný, že zapříčinil zánik, či zda oheň byl jen prostředkem k důkladnému vyčištění plochy.

Po požáru ve 12. století změnila celá plocha parcely funkci. Místo staveb a sídlištních vrstev zde došlo k usazení 0,60 m svahových sedimentů (191,10 - 191,70 m). V severní části parcely byly proloženy několika úrovněmi dlažeb, které na jihu chybějí. Funkci komunikace, kterou ve 12. století prostor nabyl a která přetrvala ještě do 13. století, dokládají nálezy podkov a ostruh. Horní část nadloží je tvořena humusovitými terény zahrad, nad které byly od kóty cca 192,30 m nasypávána stavební suť, zarovnávací zdejší terén až na dnešní úroveň 193,80 m n. m.

Jarmila Čiháková - Jan Havrda, PÚPP

KARMELITSKÁ ČP. 375/III

Po neohlášeném vyhloubení sklepní místnosti byly dokumentovány jen 2 úzké řezy historickými terény. Východní z nich zastihl polozemnici, zaniklou ve 14. století požárem. Zda dosahovala až k dnešní uliční čáře se nedá zjistit. Západní pruh zachytil nejstarší vrstvu nad podložím, v níž byl střep 9. - 10. století.

Jarmila Čiháková, PÚPP

LETENSKÁ UL. ČP. 526/III

Při zjišťovací sondáži před rekonstrukcí domu, prohlubováním sklepů a výstavbou podzemních garáží byly v r. 1993 realizovány 2 sondy ve sklepech a 1 na dvoře objektu. Ve všech se pod zásypy a zásahy z doby fungování objektu (klasicistní novostavba) objevily světlé povodňové náplavy s obsahem glazované keramiky (kóta 187,60 m). Některé zlomky této keramiky lze zařadit až do doby okolo poloviny 17. století. Ve sklepech byly pod novověkými náplavy zachyceny sondovací tyčí tmavé bahnitě sedimenty opuštěného vltavského ramene.

Jan Zavřel, PÚPP

MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ

a) Čp. 6/III - palác Smiřických. V r. 1994 byly veškeré zemní práce soustředěny na výstavbu nových inženýrských sítí. Na nádvoří se ukázalo, že nadložní stratigrafie je těžce poškozena již stávajícími rozvody. Výsledkem analýzy dochovaných situací je zjištění několika radikálních stavebních úprav na ploše dnešního nádvoří, v jehož složitějším vývoji se odráží vznik stávající parcely sloučením několika měšťanských domů. Východní a západní část parcely se vyvíjely samostatně. Přesto na obou došlo takřka k totálnímu zničení raně středověkých situací již ve vrcholném středověku. Na počátku raného středověku byl sklon plochy dnešní parcely k východu podstatně strmější. V západní polovině je úroveň půdního typu určena kótou 197,80 m, ve východní pak kótou 196,70 m. Podloží je tvořeno souvrstvím svahových hlín, které se střídají s polohami břidlicové suti. Jejich různorodost vyniká při srovnání s homogenními svahovými hlínami v sousedním čp. 7/III, kde se objevil i fosilní půdní horizont, svědčící o období stabilizace povrchu svahu během erozních a sedimentačních

procesů. Východní část dvora byla radikálně zasažena někdy ke konci 13. století. Tehdy došlo k odkopání téměř celého nadloží a nivelizaci úrovně terénu na kótu cca 197,00 m. Brzy poté byla provedena nová terénní úprava na kótě 197,1. Do zásypu objektu, který zanikl touto planýrkou, se dostal parvus Václava II. (1300 - 1305). Patrně současně byl podobně na úroveň 197,80 m upraven i západní dvůr. Pod generálními planýrkami zůstaly zachovány jen 3 starší zahloubené objekty a 2 nejstarší terénní vrstvy. Tento horizont obsahoval keramiku 9. a 1. poloviny 10. století. Funkce zahloubených objektů se nedá stanovit. Nejstarší z nich je datován keramikou 10. století a charakterizován 104 cm vysokými svislými stěnami s plochým dnem a bahnitou výplní. Oba mladší objekty (z nichž mladší patrně obsahoval dřevěné konstrukční prvky) zanikly ve 2. polovině 13. století.

Na zplanýrované úrovni východní parcely se počala vršit stratigrafie 14. století. Její nárůst byl přerušen na kótě cca 197,30 m nad destrukcí z ohořelých opukových kamenů. Jednou z eventuelních interpretací může být čištění plochy po zhoubných husitských válkách. Další předěl ve stratigrafii následuje na kótě 197,50 m. V západní části parcely uložili na povrch vrstvy 14. století kamennou dlažbu. Na její povrch (198,08 m) spadla mocná požární vrstva, která se po odstranění zachovala v depresi uprostřed dvora, vzniklé sesedáním vrstev výplně objektu zaniklého ve 2. půli 13. století. Jen díky tomuto faktu je možné uvést, že dlažba fungovala v r. 1541. Opětovně byl dvůr předlážděn na kótě 198,30 m a poté vybetonován, čímž byl jeho vývoj do r. 1994 uzavřen na kótě 198,40 m n.m. Při ražení štoly z objektu čp. 6/III k západu pod ulicí byl narušen objekt zasypaný v 9. století. Jeho ploché dno bylo vyložené dřevem, strmé stěny zachyceny do výšky 1,1 m. Nápadné a zarážející je jeho situování pod dnešní Sněmovní ulicí, kudy předpokládáme průběh základní komunikace.

Jarmila Čiháková - Jan Havrda, PÚPP

b) Čp. 7/III. Zemní zásahy byly oproti sousednímu čp. 6/III omezené na hloubení kanalizační šachty uprostřed dvora a v průchodu do Thunovské ulice. Uprostřed dvora bylo celé nadloží zničeno recentními zásahy, v druhé šachtě byla dokumentována na řezech původní stratigrafie. Do nejstarších středověkých vrstev se dostalo několik pravěkých střepů, opětovně dokládajících blíže neurčitelné pravěké osídlení v okolí. Torzovitost nálezové situace neřeší otázku, zda vrstvy nad podložím jsou nejstarší původní vrstvy z doby nejstaršího osídlení místa. Jsou reprezentovány souvrstvím překrývajícím svahoviny na kótě 194, 56 m a nepočtený keramický soubor je datuje do průběhu 9. století. Od kóty 194,67 m narůstá souvrství s keramikou cca 1. poloviny 10. století, jehož vývoj je na výšce 195,00 m ukončen popelovitým souvrstvím - patrně následkem požáru. V jižní stěně je překryto dlažbou z oblázků a opuky, na jejímž povrchu (195,00 m) ležel střep nejdříve konce 12. století. Nasedá na ni souvrství se stopami ohně, jehož pokračování nad výškou 195,26 m bylo zcela zničeno kamennou zástavbou a inženýrskými sítěmi.

Jarmila Čiháková - Jan Havrda, PÚPP

c) Čp. 204/III a Nerudova ul. čp. 209/III. Obě lokality leží v severní frontě dolního úseku Nerudovy ulice. V obou přímo pod dlažbou dvora vystupuje podloží. Absence jeho svrchních vrstev a zbytků nadložní stratigrafie potvrzuje velké zemní úpravy podél Nerudovy ulice, provedené nejpozději při výstavbě gotického města. V čp. 204/III bylo v rámci podložních svahových hlin rozlišeno na kótě 204,10 m zahloubené ohniště bez nálezů. Jeho překrytí svahovinami datuje ohniště do pravěku.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

d) Čp. 236/III. Při dokumentaci stěny rýhy pro kanalizaci ve sklepě objektu byla v r. 1992 zachycena hrana přírodní či umělé deprese, ve spodní části vyplněné sedimenty stojatých vod se silnou příměsí organického materiálu (cca 193,00 m n.m.). Z horní části výplně pochází několik zlomků mlado- až středohradištní keramiky.

Jan Zavřel, PÚPP

e) Čp. 258/III - Lichtenštejnský palác. Výzkum zahájený v r. 1990 (viz PSH XXVI, s. 198-200) pokračoval po celou dobu trvání stavby až do léta 1994. Celkem ve 27 sondách bylo zdokumentováno 458 m² řezů terénem a archeologicky rozebráno 130 m³ zeminy. Ani při pokračování výzkumu se nepodařilo zjistit prokazatelnou pravěkou úroveň. Při snižování severního dvorku byla konstatována jiná charakteristika podloží než na zbývajících částech lokality - svahové sedimenty s převládající navětralou břidlicí. Z tohoto místa také pochází dosud nejstarší slovanský objekt malostranského prostoru. Je jím do sedimentů zahloubený cca 0,4 m široký a 1,8 m hluboký vkop, na jehož dně leželo několik shluků rozložených patrně zvířecích kostí, které nebyly anatomicky uspořádány. Výkop byl zpětně zasypán vykopanou svahovinou s kameny, které nejsou pražské provenience. Na povrchu zásypu ležela spálená vrstva se zrny obilí a hrnec pravděpodobně z 8. století. Objekt nebyl úmyslně vybrán celý, jeho část zůstala zachována pod dnešní dlažbou dvora. Přírodní poměry zjištěné na jižním dvoře umožnily dobré zachování dřeva. Byla zde rozebrána část stěny konstrukce 11. - 12. století, roubené z půlkulatín a mělce zahloubené do sídlištního souvrství s objekty od 9. století a na jiném místě podlaha z borového a jedlového dřeva z 12. století. Dále byly zjištěny stopy masivní dřevěné konstrukce, jejíž svislé prvky byly z kmenů opracovaných do osmihranů. Byla postavena severně od zahloubeného objektu, z něhož se dochoval první metr šikmé ploché stěny, paralelní s průběhem konstrukce. Masivností, členěním a širšími souvislostmi je uvedená konstrukce se zahloubeným objektem nejspíše předběžně interpretovatelná jako mladohradištní opevnění.

Sídlištní obytné stavby byly zastíženy na několika místech parcely. Pro mladohradištní období jsme rozeznali několik povrchových staveb, jen velmi mělce zapuštěných. Ve 2. polovině 12. století byla v prostoru dnešní zahrady vyhloubena polozemnice, v jejímž zásypu není ještě materiál 13. století. Ve 14. století zanikly v blízkosti Nerudovy ulice dvě polozemnice, které souvisely s lokací gotického města. Z výrobního zařízení 12. století pochází několik zlomků pravděpodobně prubífských misek a napřímená bronzová esovitá záušnice jako surovina. Hradba 13. století nebyla výzkumem prokázána. Byl však vyloučen původní předpoklad, že jí je jižní obvodová zeď nádvoří, neboť ta nasedá na mladé vrstvy překrývající mohutnou destrukci opukových kamenů.

Jarmila Čiháková, PÚPP

f) Před čp. 265/III. Při havarijní opravě vodovodního řadu ve vozovce byla v r. 1993 dokumentována stratigrafie vrstev z 10. až konce 11. století. Souvrství nasedalo na bahnitě sedimenty stojatých vod, které se zde usazovaly někdy v průběhu 10. století (povrch 196,70 m). Obdobné usazeniny související z dosud neznámou bažinatou depresí se podařilo odkrýt v Hartigovském paláci a ve sklepě čp. 236/III.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

g) Čp. 267/III. Při prohlubování sklepa byly v r. 1994 pod recentními násypy zjištěny podložní sedimenty výplavového kužele pod Petřínem. Situace se opakovala i ve výtahové šachtě nově proražené z přízemí na úroveň sklepa. Archeologické terény zde byly zničeny již při výstavbě sklepů. Z nivelety podložních hlín (nejvýše na úrovni 193,70 m n.m.) lze

usuzovat na existenci elevace, která mohla spolu s Malostranským potokem tvořit přirozenou jižní hranici historického jádra Malé Strany.

Jan Zavřel, PÚPP

MALTÉZSKÉ NÁMĚSTÍ ČP. 292/III

Během úprav objektu probíhal výzkum při hloubení dvora a části nepodsklepeného přízemí. Východní část zkoumané plochy leží na podložních svahovinách. Nejstarší antropogenní stratigrafickou jednotkou byla velice pevná dlažba z valounů, úlomků opuky a břidlice, která je evidentně úrovní komunikace neznámého průběhu (kóta 189,66 m). V dlažbě byly nalézány zlomky keramiky předběžně datovatelné do konce 12. století. Překrývá ji staveništní vrstva ke zdi z opukových kvádrů, probíhající stejným směrem jako gotická hranice města. Nepodařilo se získat archeologické údaje o vztahu kvádrkové zdi k pozůstatku lomové přemyslovské hradby na parcele domu čp. 273/III. Podstatná část dnešního čp. 292/III leží na příkopu raně gotického městského opevnění. Příkop však nepokračoval podél hradeb k východu, ale přesně na východním konci dvora byl stočen k jihu. Hloubka příkopu přesahovala 4 m, jeho dna nebylo dosaženo. Příkop zanikl v průběhu 14. století. Na jeho místě bylo postupně vybudováno několik půdorysně malých, ale důkladných gotických kamenných staveb. Postupným vrstvením odpadu a terénních úprav narostl terén dvora až do dnešní výše 191,94 m n.m.

Jarmila Čiháková, PÚPP

MOSTECKÁ ULICE

a) Čp. 49/III. V rámci celkové rekonstrukce kompletně podsklepeného domu byla v r. 1994 rekonstruována i kanalizační přípojka, jejíž výkop ve sklepě pod přední částí domu probíhal za archeologického dohledu. Výsledkem akce je vertikální řez mezi niveletami 189,08 a 187,13 m, který byl obnažen šachtou raženou ze sklepa pod chodník v Mostecké ulici. Dokumentovaný a ovzorkovaný úsek řezu, který se nacházel již mimo domovní parcelu, zachytil jednak podložní svahové sedimenty jednak nejspodnější vrstvy antropogenního nadloží, které zůstaly zachovány pod základovou spárou průčelní zdi. Svahové sedimenty se povlovně svažují směrem k řece v rozmezí kót 188,50 - 188,40 m. Dochovaných 58 cm intaktního nadloží vzniklo podle keramických nálezů pravděpodobně již ve středohradištním období.

Andrea Bartošková, ARÚ

b) Čp. 52/III. Záchranný výzkum vyvolaný v r. 1994 adaptací suterénu domu, probíhal zároveň s výkopovými a stavebními pracemi, což determinovalo jeho postup i metodu. Realizoval se ve sklepech pod předním traktem domu (sonda S1), v podsklepané přízemní místnosti středního traktu (sonda P1), a v nově ražené chodbě, která propojila sklepy pod přední a zadní budovou. Poznatky o stratigrafickém vývoji nadloží (kóta 191,98 - 188,35 m) poskytla pouze sonda P1, z níž je zřejmé, že ve 12. a 13. století se terén pod středním traktem domu buď vůbec nezvyšoval, anebo vrstvy vzniklé v této době byly dodatečně odstraněny. Dokládá to hiát mezi sídlištním souvrstvím s keramikou kalichovité profilace a opakovanými úpravami terénu ve 14. století, který je stratigraficky zvýrazněn vrstvou navezeného písku (kóta 190,10 - 189,40 m). Původní úroveň podložních svahových sedimentů zastihla sonda S1 v hloubce 187,35 m n.m., na nich byl zachycen i spodek půdního horizontu.

Ladislav Hrdlička, ARÚ

c) Čp. 58/III. Záchranný výzkum na dvorku objektu v r. 1993 se musel vyrovnat se skutečností, že třetina terénu byla zničena před objevením této nehlášené aktivity. Na původní podloží (kóta 187,20 - 187,40 m) nasedá půdní typ s ojedinělými pravěkými nálezy a zlomky keramiky 9. století. Překrývá jej kvalitní valounová dlažba, náležející nejspíše do 10. století. Dlažba je překryta hnojovitým souvrstvím 10. - 12. století. Jeho horní část byla odstraněna při stavbě románské budovy ve 12. století, z níž známe jednu zeď. Tato budova a ve 14. století přistavěné křídlo, z něhož byla dokumentována východní stěna, bylo součástí biskupského dvora. Poslední fázi představují planýrky v 15. století zbořeného dvora a vrstvy související s výstavbou domů v okolí v 16. století (nejvyšší dochovaná úroveň 190,80 m n.m.).

Jan Frolík, ARÚ

NÁBŘEŽÍ EDVARDA BENEŠE ČP. 128/III - STRAKOVA AKADEMIE

Výkop pro rozšíření podzemní kotelny v r. 1993 zaznamenal téměř 5 m vysokou základovou partii stavby, zahloubenou do novověkých násypů. Jedná se zřejmě o torzo zástavby předcházející stavbu Strakovy akademie a vzniklé po r. 1816, neboť Jüttnerův plán v inkriminovaných místech žádné stavby nezobrazuje.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

NERUDOVA ULICE

a) Čp. 217/III. Výzkum při hloubení suterénu pod jižní partií objektu zaznamenal zahloubený objekt se dnem svažujícím se podobně jako přirozený terén k jihu (219,75 - 219,20 m n.m.) a s torzálně dochovanou kamennou plentou na západní straně. Délka tohoto snad obytného prostoru přesahovala 4,20 m a šíře 2,20 m. Jeho zánik lze podle nalezené keramiky předpokládat kolem poloviny 13. století.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

b) Čp. 223/III. Výzkum byl realizován v severní části zahrady na místě plánované výstavby trafostanice. Skalní podklad (povrch mezi kótami 240 - 241 m n.m.) překrývaly v obou sondách nehomogenní násypové vrstvy. Z dolních partií souvrství byly získány zlomky keramiky datovatelné do 13. století a stříbrný halěř Vladislava II. Jagellonského (1471 - 1516). Ve svrchních částech profilů pak převládala glazovaná keramika 16. a 17. století. Ověřena byla též hloubka založení a kvalita opěrné zdi rampy k Pražskému hradu.

Jan Zavřel, PÚPP

c) Čp. 233/III, čp. 220/III a Úvoz čp. 170/IV. Při archeologické asistenci při stavebních úpravách v uvedených objektech se projevilo, že skalní podklad vybíhá až pod dnešní úroveň Úvozu a západní části Nerudovy ulice. Podle charakteru skály je zřejmé, že její původní povrch byl vyšší. Skála byla odsekána a upravena pro komunikaci pravděpodobně až v souvislosti se založením gotického města (233,70 m Nerudova 233 - 240,00 m Úvoz 170). V čp. 220/III vystupuje povrch skály přímo pod podlahou suterénu na kótě 222,50 m n.m..

Jarmila Čiháková, PÚPP

d) Čp. 236/III. Při rekonstrukci domu v r.1994 se při prohlubování dvorního traktu a přilehlých sklepů podařilo nad skalním povrchem rozlišit čtyři časově rozdílné horizonty, oddělené od sebe svahovými hlínami. Stratigraficky nejstarší ohniště na kótě 225,50 m n.m. nedoprovázely časově zařaditelné nálezy. Směrem do nadloží byla odkryta část oválného

objektu se struskou a zlomky keramiky patřící 9.- 10. století, výše pak ohniště s keramikou 2. poloviny 13. století. Vrchní partie nadloží tvořily odpadkové vrstvy s keramikou 16. a 17. století.

Jan Zavřel, PÚPP

NOSTICKÁ ZAHRADA

Při budování zavlažovacího zařízení parku na Kampě bylo v září 1993 provedeno pět vkopů, z nichž první čtyři přímo na Kampě odhalily pouze novověké navážky (19. století). V páté sondě v Nostické zahradě se pod stejnými navážkami nacházely střídající se vrstvy písku a jílu, usazené působením vodního živlu. Tyto naplaveniny zanesly opukovou zeď se zachovalou lící a zbytkem lité výplně. Na jižní straně zabíhal po zeď objekt, v jehož zásypu byl objeven parvus z období vlády Jana Lucemburského. Nalezená keramika potvrdila datování objektu do 1. poloviny 14. století.

Michaela Wallisová, PÚPP

NOSTICOVA UL. ČP. 465/III

Při rekonstrukci plynovodu byl zastižen objekt se střepem zdobeným hřebenovou vlnicí. Jeho datování do 9. - 10. století není jednoznačné, neboť technologie střepu nevylučuje mimopražskou provenienci. Na jiném místě byly jako nejstarší doloženy úrovně 2. poloviny 12. a 1. poloviny 13. století, z nichž první nasedá přímo na podloží (187,10 m n.m.).

Jarmila Čiháková, PÚPP

PROKOPSKÁ UL. ČP. 296/III

Pod podlahou sklepa nezůstaly zachovány žádné sídlištní vrstvy, na východním konci parcely se však dochoval půdní typ s bází na kótě 188,90 m n.m. Jedinými projevy lidské činnosti jsou dvě válcovité jámy se svislými stěnami, položené vedle sebe, které jsou pravděpodobně pozůstatkem po neúspěšné snaze o založení novověké studny .

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

ŠPORKOVA UL. ČP 321/III

V listopadu a prosinci 1994 proběhl záchranný výzkum v areálu Nemocnice pod Petřínem. Při výkopových pracích na jižním svahu hradčanského ostrohu podél západní zdi zahradní budovy bylo zdokumentováno zvrstvení historického nadloží a současně byly při výzkumu popsány geologické podložní vrstvy. Geologické podloží bylo tvořeno značně ulehlými svahovými hlínami a břidlicovou mrazovou drtí pleistocenního stáří. V ní se nacházel shluk velkých pískovcových kamenů, patrně pravěký objekt, který absence jakýchkoli nálezů nedovoluje blíže zařadit. Středověké souvrství bylo tvořeno okrovými písčitymi hlínami místy s příměsí uhlíků a hrudek do červena vypálené hlíny. Kromě několika kúlových jamek, ohnišť a většího spáleníště, nad kterým se nacházela poloha opukových kamenů a velkých říčních valounů, jejichž interpretace není zatím jednoznačná, byla v severním úseku sondy zachycena mírně zahloubená pec, kterou nepříliš početný soubor keramiky datuje do 9. - 10. století. Svrchní část historického nadloží se skládala z vrstev, které vznikly při terénních úpravách zahrad a při stavební aktivitě ke konci 17. století. Ze získaných poznatků vyplývá, že lokalita byla nepříliš intenzívně osídlena v ranném středověku. Později se zde nacházely vinice a dodnes zachované zahrady.

Jan Havrda, PÚPP

THUNOVSKÁ UL. ČP. 181/III

V rýze pro elektrické vedení před západní stranou domu byl v r. 1992 zachycen mladohradištní objekt zahloubený do svahových hlín (dno na kótě 212,70 m n.m.). V důsledku snížení terénu ve 13.(?) století tvořily zbytek nadloží vrcholně středověké objekty a stopy po úpravách veřejného prostranství.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

TOMÁŠSKÁ UL. ČP. 22/III

Při prohlubování sklepů byl v r. 1992 prořat fragment středohradištního souvrství (úroveň 190,30 - 190,60 m n.m.) a mladohradištní objekty. V prostoru dvora a podél uliční fronty bylo nadloží v novověku odstraněno. Opuková zeď na jihu domu měla gotický charakter. Prostor severně od ní byl později prohlouben a po skončení funkce zasypán. Do zásypu se druhotně dostaly četné doklady železářské výroby. Zásyp překrývala požárová vrstva, od jejíž úrovně je zmíněné zdivo červeně sežehnuté, a destrukční vrstvy vzniklé po požáru domu.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

TRŽIŠTĚ

a) Čp. 259/III - Hartigovský palác. Při rekonstrukci objektu byly v jižní části parcely pod uliční frontou a pod ulicí raženy 2 tunely. Severní z nich zastihl potok, jehož koryto bylo zaneseno sedimenty s nálezy 11. - poloviny 12. století. Jeho jižní břeh byl odstraněn vyhloubením příkopu gotického městského opevnění, jehož šířka byla na povrchu větší než 9 m. Poté, co byl příkop ve 14.století zaplněn, byla do jeho zásypu vyhloubena strouha s plným dnem, v jejíž výplni byly kromě keramiky i 3 mlýnské kameny. V obou tunelech se jižně od příkopu projevila jižní hrana staršího příkopovitého útvaru, uměle vylámaného do skály, zaneseného přírodními sedimenty s úlomky keramiky 11. - 12. století. V severní části parcely byl výzkumu podroben prostor sklepa sousedícího s plochou Malostranského náměstí. Pod jeho podlahou byla odkryta pravouhlá dřevěná komorová konstrukce se třemi obvodovými stěnami o rozměrech cca 5 x 4 m, postavená na tehdy výrazném (strategickém?) místě, přesně na rozhraní sedimentů stojatých vod vyplňujících depresi v jižní části Malostranského náměstí a svahovin. Počátkem 10. století byla konstrukce vážně poškozena a část byla zaplavena bahnitými sedimenty. Ve srovnání se sídlištními konstrukcemi je zřejmé, že zastížená stavba není obytného či hospodářského rázu.

Jarmila Čiháková, PÚPP

b) Čp. 263/III. Při prohlubování sklepa byl zachycen fragment sídlištního souvrství 9. století, poškozený a překrytý svahovinami přemístěnými ve 14. století, na jejichž dně byla vrstva lomových opukových kamenů (195,40 m). Kameny překrývaly 0,2 m silnou vrstvu bahna, které nesouvisí s depresí s podobnými sedimenty stojatých vod nalezenou u jižní fronty Malostranského náměstí. I tento bod dokládá značně složitější geomorfologickou situaci na jižní hranici gotického města, než se jeví dnes.

Jarmila Čiháková - Jan Zavřel, PÚPP

c) Čp. 366/III - Vratislavský palác. První etapa výzkumu na zahradě proběhla v lednu 1993 v její severní části, na místě plánované výstavby podzemních garáží. V průzkumných rýhách byl zachycen objekt zahloubený do skály, který obsahoval keramiku 2. poloviny 12. století, provázený reliktu vrstev a dalších objektů stejného stáří. Rýhy prořaly i raně novověkou

odpadní jímku a mohutné souvrství přemístěných zemin z období barokních úprav zahrady. Ve druhé etapě výzkumu v létě r. 1993 bylo zkoumáno dosud neznámé pohřebiště v jižní polovině zahrady, částečně narušené stavbou při rekonstrukci barokní kašny a horní části zahrady. Na ploše cca 190 m² bylo odkryto 77 hrobů nebo torz hrobů v anatomické poloze. Hrobový inventář představovalo 34 bronzových esovitých záušnic, někdy zlacených či plátovaných stříbrem. Pohřebiště se vyznačovalo značným počtem superpozic hrobů. Z dalších objektů byly prozkoumány ohniště či pícky s keramikou 2. poloviny 10. století. Pohřbívání zde začalo pravděpodobně v 1. půli 11. století a trvalo zhruba 200 let. Celkový rozsah pohřebiště se nepodařilo zjistit, s určitostí pokračovalo do areálu nynějšího velvyslanectví USA.

Jan Zavřel, PÚPP

ÚJEZD ČP. 423/III

Výzkum proběhl na dvoře objektu a na místě odstraněného zadního domu z 2. poloviny 18. století, dále pak v severních a jižních prostorách při ulici Újezd. Práce se uskutečnily v létě 1993 a na jaře 1994. Podloží na celé lokalitě tvořily jílovité sedimenty výplavového kužele pod Petřínem, z kterých pochází ojedinělá kost malé formy již domestikovaného neolitického koně. Na těchto sedimentech vznikl půdní horizont, na který nasedalo splachové souvrství (okolo úrovně 191,00 m n.m.). Z obou obtížně rozlišitelných horizontů pochází keramika pravěká (spodní partie) i středověká (až 14. století). Pravěké ani raně středověké objekty zde nebyly zjištěny. Většinu plochy porušily jámy po těžbě cihlářských hlín, které byly později zasypány odpadem vzniklým při cihlářské výrobě (zlomky prejzů, cihel, dlaždic a tvarovek, zmetky). První písemná zpráva o cihelně na Újezdě pochází z konce 14. století, kdy patřila pražskému měšťanovi Jindřichu Názovi. Zděný objekt vznikl v místě těžby cihlářských hlín v 2. polovině 16. století, dnešní dům až v 2. polovině 17. století. Kromě cihlářských jam byly na parcele odkryty části čtyř odpadních jímek s bohatým souborem raně novověké keramiky.

Jan Zavřel, PÚPP

U ŽELEZNÉ LÁVKY ČP. 592/III

Záchranný výzkum v r. 1993 při snižování úrovně dvora objektu zachytil pod téměř třímetrovou vrstvou recentních a novověkých navážek 2,3 - 2,4 m mocné povodňové souvrství světle žlutavých jílovitých hlín od nivelety 187,50 m n.m., které obsahovaly nepočtený keramický soubor průběhu 15. století s intruzí vrcholně středověké keramiky v dolních partiích náplav a keramiku 17. - 19. století ve svrchních partiích. Pod úrovní těchto náplavů bylo při výkopu výtahové šachty nalezeno intaktní středověké sídlištní souvrství (povrch na kótě 185,15 m), v němž byly nalezeny 2 pícky a jedna oválná jáma. Výzkum musel být na kótě 184,50 m n.m. zastaven z důvodu prosáknutí spodní vody do sondy, aniž bylo zachyceno geologické podloží. Ze zjištěných situací byl získán poměrně rozsáhlý soubor keramiky konce 12. a počátku 13. století. Vzhledem k větší mocnosti náplavových horizontů a nižší kótě svrchních partií středověkého souvrství oproti zjištěným nivelacím z výzkumů ARÚ z konce 60. let na jižní části sídliště, je možno se domnívat, že výzkum zachytil severní část osídlení ostrova, kde již terén mírně klesal směrem k řece.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

VALDŠTEJNSKÁ UL. ČP. 158/III - PÁLFFYHO PALÁC

V červenci 1994 byla v rámci obnovy palácových zahrad provedena dokumentace 5 m dlouhého řezu kolmého na ostrožnu Pražského hradu. Nejspodnější partie řezu dosáhla úroveň

194,56 m n.m. Nejstarší horizont obsahoval keramiku 2. poloviny 13. století. Nad touto úrovní ležely do kóty 196,38 m splachové a vyrovnávací vrstvy a zídka z lomové opuky, kladená na jíl a lícovaná pouze z jedné strany. Celá tato situace byla překryta cca 3 m mocnou navázkou související se zřizováním zahrady.

Martin Omelka, PÚPP

VALDŠTEJNSKÉ NÁMĚSTÍ ČP. 162/III - LEDEBURSKÝ PALÁC

V dubnu až červnu 1994 proběhl v zahradě Ledeburského paláce v rámci obnovy palácových zahrad plošný záchranný výzkum vyvolaný záměrem vybudovat zde nové podzemní prostory. Nejstarší prvek nadloží představoval do svahových hlín zahloubený objekt z poloviny 12. století s výplní se stopami ohně. Ke konci 12. století byl prostor nad ním odkopán na kótu cca 192,80 m a na vzniklé ploše založeny výrobní objekty. Z nich byly zachyceny relikty dvou kruhových patrně keramických pecí. Ve směru svahu byly následně odříznuté šikmou rovinou klesající od západu k severovýchodu z kóty 193,60 na 193,20 m, nad níž je uloženo 0,65 m svahových sutí s keramikou 2. poloviny 13. století. Prostor nad pecemi byl postupnými úpravami navýšen o více než 4,2 m, až do dnešní úrovně 198,30 m n. m.

Martin Omelka, PÚPP

PRAHA 1 - STARÉ MĚSTO A JOSEFOV

ALŠOVO NÁBŘEŽÍ ČP. 70/I

Při rekonstrukci a stavební úpravě objektu VŠ UMPRUM na podzim 1994 došlo k rozšíření a prohloubení výtahové šachty na nábreží. Mohutnou vrchní partii nadloží tvořily jednotné vyrovnávací vrstvy, vzniklé při realizaci nábreží v 19. století. Pod touto situací, od kóty 189 m n.m. následovalo mocné souvrství odpadkového charakteru, narušené pouze ve své východní partii základovým vkopem stávajícího domu. Keramický materiál dovoluje datovat tento horizont pouze rámcově do rozmezí 14. - 15. století. Vedle keramického materiálu byly získány i zbytky předmětů z organických materiálů (dřevo, kůže, textil). Existenci mohutných odpadkových vrstev v této části Starého Města lze spojit s vyvážením odpadu vně hradeb k Vltavě. Dno výkopu dosáhla úrovně 187 m n.m., aniž zachytilo geologické podloží.

Jaroslav Podliska, PÚPP

BETLÉMSKÉ NÁMĚSTÍ ČP. 1004/I

Výzkum na ploše vnitřního dvorku v r. 1993 zachytil ve východní polovině dvě poledníkově orientované zdi pocházející z dnes nedochované zástavby a západně od nich dvě pece, z nichž mladší měla dochovanou cihlovou podlahu a zbytek klenby. Obě pece byly zapuštěny do vrstev s keramikou 13. století. Na kótě 187,30 m byl dosažen sterilní povrch podloží. Do něj byla zahloubena sídlištní jáma s kameny a keramikou se zduřelou a kalichovitou profilací okraje. Součástí výzkumu byly dokumentační práce v trase tunelu pod povrchem dvora, kde jsme zaznamenali několik dalších pecí, datovaných okraji se zduřelou profilací. Objekty z Betlémského náměstí náleží k osídlení u farního kostela sv. Filipa a Jakuba, datovaného do 11. a 12. století. Nálezy pecí spolu s dalšími doklady železářské výroby (struska, dyzny) rozhojňují doklady o výrobním centru v této partii Starého Města.

Václav Huml, MMP

DIVADELNÍ ULICE

a) Čp. 322/I. Po dvou zjišťovacích sondách v r. 1993 proběhla v r. 1994 první etapa výzkumu v nepodsklepených částech západní poloviny parcely. Nejstarší partii historického nadloží zde reprezentuje nevysoký sídlištní horizont s kruhovými jámami s hojnými doklady železářské výroby (struska, dyzny) a s keramikou s kalichovitou profilací okraje. Tento horizont nasedá na jílovitopísčité geologické podloží, mírně se svažující k západu k Vltavě (cca 186,00 - 185,00 m n.m.). Do doby těsně po polovině 13. století patří staroměstská hradební zeď, tvořící západní hranici parcely. Byla odkryta v šířce cca 9 m a v dodnes dochované výšce cca 4,5 m a ve své zhruba dvoumetrové síle byla vyžděna převážně z křemenců s příměsí opuky a břidlice. Během dalšího vývoje k ní relativně rychle narůstalo souvrství odpadkového charakteru (185,60 - 187,80 m n.m.), které postupně pohlcovalo jednotlivé pokusy o stabilnější konstrukce umístěné v hloubi parcely, jejíž čelo bylo situováno při dnešní ul. Karolíny Světlé (jednoduchý opukový dům o vnějších rozměrech 5,40 x 4,10 m s dvěma fázemi vstupu reagujícími na proces narůstání terénu z 2. poloviny 13. století, cihlová pec ze 14. století). V době vrcholného středověku byla při severní hranici parcely vybudována studna nebo odpadní jímka, zaniklá v průběhu 15. století. Dvě odpadní jímky byly na parcele zřízeny v 17. a 18. století. Výzkum bude dokončen v r. 1995.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

b) Čp. 323/I. Výtahová šachta před domem zaznamenala v r. 1993 jako jediný doklad středověkého vývoje až 120 cm mocnou vrstvu se značným podílem železářské strusky, nasedající v úrovni 186,63 m n.m. na jílovitopísčité geologické podloží.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

DLOUHÁ TRÍDA

a) Čp. 616/I. Sledování rekonstrukce objektu v r. 1993 zaznamenalo na dvou místech raně středověké zvrstvení terénu (188,50 - 189,30 m n.m.). Pokračování pohřebiště známého z nálezů v sousedství v Dlouhé třídě zjištěno nebylo. Pod podlahou stávajícího sklepa byly dokumentovány zbytky vyřezaného zahloubeného objektu (jímka na spodní vodu ?) s novověkým zásypem.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

b) Čp. 709/I. Výzkum v průběhu r. 1994 sledoval výkopy inženýrských sítí na dvoře a snižování podlah v interiéru vlastního objektu. V přízemí objektu byla nalezena novověká kamenná studna a odpadní jímka. Ostatní výkopy zachytily pouze novověké stratigrafie. Geologické podloží zachyceno nebylo.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

c) Čp. 713/I. Při rekonstrukci domu byla r. 1993 ve výkopu šachty schodiště mezi sklepy s gotickými valenými klenbami a přízemím zachycena stratigrafie terénu dvorka od písčitých sedimentů (187,71) až po úroveň dvora (190,71 m). Do štěrkopísků byl zahlouben sídlištní objekt se zbytkem mazanického lože ohniště. Na jižní straně výkopu byl na kótě 189,50 m zachycen povrch odpadní jámy, kterou překrývala vrstva se zlomky keramiky 13. století. Dále byl výzkumem zjištěn cihlový přístavek, přizděný k jižní obvodové zdi domu, jehož stavba narušila všechny vrstvy nadloží.

Václav Huml, MMP

HAŠTALSKÉ NÁMĚSTÍ

a) Kostel sv. Haštala. V souvislosti se zajištěním propadající se dlažby proběhl v r. 1993 záchranný výzkum ve východní části severního dvoulodí. Pod podlahou byly nalezeny pozůstatky základů a nadzemního zdiva orientované kvádrkové vícelodní stavby. Sondáž uvnitř této stavby přinesla nálezy kostrových hrobů, které byly uloženy až po zániku objektu. Další horizont hrobů, uložený do šterkopísků, předcházel výstavbě románské stavby, jak vyplývá i z toho, že byly zakryté maltovou podlahou. Horizont s pohřby byl nalezen i vně starší stavby. Na základě mikrogravimetrie se podařilo určit i polohu neznámé krypty ležící severně od krypty v ose hlavní lodi stávajícího kostela. Uvnitř obou krypt bylo zdokumentována nosná zeď pro nadzemní konstrukci starší stavby. Na základě terénních poznatků lze přijmout závěr, že kvádrkové zdivo náleží starší, románské fázi kostela sv. Haštala, která odpovídá první písemné zprávě o kostele z r. 1234, kdy je zmíněn v souvislosti s vymezením nově založeného kláštera sv. Františka.

Václav Huml, MMP

b) Ve spodní partii výkopu inženýrských sítí ve východní části náměstí bylo v r. 1992 evidované raně středověké zvrstvení historických terénů v úrovni 188,20 - 188,40 m n.m.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

c) Čp. 752/I. Výzkum provedený v r. 1993 byl vyvolán plánovanou výstavbou podzemních garáží. Na ploše dvora, která byla značně porušena vedením inženýrských sítí, byly kromě pozdně středověkých a novověkých konstrukcí (studně, vyžděný sklípek, kanály) odkryty pozůstatky sídliště z 12. a 13. století, jehož nejvýraznějšími pozůstatky jsou fragmenty tří zemnic. Horní úroveň zahliněných písků půdního typu byla zachycena na kótě 188,30 m n.m.

Michal Tryml, PÚPP

HUSOVA UL. ČP. 240/I

V říjnu až listopadu 1992 v souvislosti s rekonstrukcí objektu ČVUT probíhal v severovýchodní části areálu ve dvorním traktu přilehlém do Husovy ulice záchranný výzkum. Šachta pro kabelovod zde zachytila nadzemní i základovou partii severní obvodové zdi neznámé románské stavby se zdivem širokým 90 cm a ve zdivu dochovaným okénkem, vedoucím do téměř zcela zasypaného interiéru přízemí patrně s křížovou klenbou. Románská stavba byla zřejmě patrová, neboť se podařilo nalézt při začišťování relikvů zdi i podlahu a zděnou příčku dalšího podlaží. Při sledování severní zdi východním směrem byl zachycen opukový klenební pas, dodatečně zapuštěný do románské zdi. V rámci sledovaného zvrstvení nadloží vně románského kvádrkového domu bylo možné odlišit jednotlivé vrstvy starší a mladší než tento objekt, přičemž oba tyto horizonty byly během výstavby odděleny výraznou staveništní vrstvou. Podle nalezené keramiky z těchto vrstev je tedy možné klást vznik této stavby na počátek 13. století. Nejstarší sídlištní horizont na lokalitě byl představován nepravidelnými jámami ve vzájemných superpozicích, porušenými dále románskou stavbou. Z jejich výplní pocházejí soubory keramických zlomků (části nádob s kalichovitými okraji) z 11. století s příměsí několika fragmentů starší keramiky dokonce ze závěru 10. století. Kromě toho zde byl nalezen ještě německý stříbrný denár tzv. řezenského typu, datovaný do 70. let 10. století (za určení děkujeme Dr. J. Háskové z Národního Muzea).

Petr Starec, MMP

JILSKÁ UL. ČP. 446/I

Během rekonstrukce přízemí byla na dvorku v r. 1992 vykopána rýha pro kanalizaci. Výkop prošel nadloží až na úroveň 190,59 m n.m. Na jeho západní stěně byla zachycena středověká pec, jejíž dno bylo opatřeno červenohnědou mazanicí. Severní část byla poškozena výkopem se zásypem s keramikou 16. století.

Václav Huml, MMP

KARLOVA ULICE

a) Čp. 168/I. Při stavebních úpravách na dvorku objektu v r. 1992 byl zaznamenán nejstarší sídlištní horizont 12. - 13. století v úrovni 188,00 - 188,30 m n.m. Podstatnou část zvrstvení nadloží tvořily vrstvy 15. - 16. století. Jediným registrovaným zahloubeným objektem byla pravouhlá odpadní jímka, zasypaná v 18. - 19. století.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

b) Čp. 187/I. Záchraný archeologický výzkum v r. 1992 a 1993 při úpravách suterénu prokázal, že proti dnešnímu povrchu Karlovy ulice výrazně snížený dvorek (189,40 m n.m.) nepředstavuje raně středověkou úroveň, jak bylo tradováno v některé literatuře, ale povrch horizontu 16. století. Geologické podloží bylo zaznamenáno v intervalu 187,60 - 188,00 m n.m. Nejstarší nálezy (keramika s kalichovitou profilací okraje) dokládají osídlení 1. poloviny 12. století, podstatná část téměř dvoumetrového nárůstu terénu je z vrcholného středověku. Na tehdy nezastavěné ploše v hloubi parcely byly zjištěny relikty tří obezděných studní nebo odpadních jímek, jejichž zásyp pokračoval pod nejhlubší úroveň dosaženou stavbou (cca 187,00 m n.m.). Zánik těchto objektů lze klást podle překvapivě malého množství nevýrazných zlomků keramiky do průběhu 15. století. Torzo zjištěné cihlové pece náleží 14. století.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

KAROLINY SVĚTLÉ - ROTUNDA SV. KŘÍŽE

Při opravě omítek v interiéru kostela v r. 1993 byla dokumentována situace dvou ozvučnicových nádob. Z nádoby ve východní partii apsidy se zachovala jen spodní polovina. Intaktně dochovaná je nádoba situovaná v lodi jižně od triumfálního oblouku, která byla do zdiva zřejmě umístěna (vzhledem k nenarušenému kvádřikovému líci) při stavbě rotundy. Podle formování dostupných částí nádoby se tak stalo jistě až ve 12. století, při čemž není vyloučena ani jeho 2. polovina.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

KŘÍŽOVNICKÉ NÁMĚSTÍ ČP. 193/I

Při stavebních úpravách v interiéru byl v březnu 1993 odkryt pískovcový obklad západní strany jižního zhlaví a z opuky zděná hmota jádra prvního pilíře Karlova mostu od pravého staroměstského břehu Vltavy. Nevelký úsek jeho pískovcové zdi byl již dříve znám z výsledků stavebně historického průzkumu. Koruna větší části dochovaného zdiva pilíře byla zaznamenána v úrovni 188,90 m n.m. Existence tohoto pilíře posouvá oproti dosavadním předpokladům středověký břeh Starého Města pražského v těchto místech dále k východu.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

LILIOVÁ UL. ČP. 216/I

Při rekonstrukci domu byl při zřizování nového schodiště narušen poslední intaktní blok nadloží při uliční frontě podél Liliové ulice. Blok v sobě dochoval část polozemnice, která zanikla ve 12. století a v jejímž zásypu jsou výrazné stopy po velkém požáru. Původní povrch terénu nebyl zachován, ani se nepodařilo identifikovat gotickou úroveň. Zarážející je výškový rozdíl mezi vrstvou z 2. poloviny 13. století (188,70 m) a úrovní předzákladu nejstaršího zdiva (189,60 m) zastiženého na lokalitě. Východní zbytek bloku zůstal zachován.

Jarmila Čiháková, PÚPP

MAISELOVA UL. PŘED ČP. 250/V

Výkop před domem v r. 1994 zaznamenal cca 140 cm mocné středověké souvrství s třemi úrovněmi úprav povrchu komunikace (ve dvou případech valounková dlažba, stratigraficky prostřední tvoří opukové odštěpky s příměsí malty). Geologické podloží, na které přímo nasedalo nejstarší valounkové štětování, bylo zachyceno v úrovni 186,70 m n.m.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

MALÉ NÁMĚSTÍ

Předstihový výzkum probíhal v souvislosti s výstavbou podzemního kolektoru a soustředil se na řešení otázek rozsahu a datování zdejšího pohřebiště (PSH XII, s. 239) i samotného vzniku náměstí. Kromě souvislé plochy 123 m² v r. 1993 byly v r. 1994 sledovány zejména trasy kolektoru a jeho přípojek. Recentní zásypy průměrně v hloubce 0,5 m dosedají přímo na středověké souvrství (současný povrch náměstí je na kótě 191,50 m n.m.). Jednotlivé vrstvy jsou většinou odděleny v ploše udusaným valounkovým štětem, který je dokladem několika úrovní existence aktivity na náměstí, o čemž svědčí i kúlové jamky, jež jsou pozůstatkem po zařízeních na tržišti. Toto historické souvrství dosedající na podloží maninské terasy obsahuje keramické fragmenty, které datujeme od konce 12. až do 13. století. Dominantní postavení v těchto nadložních vrstvách zaujímají až 0,5 m mocné vrstvy odpadkového charakteru se zbytky organických materiálů (kůže, pecky plodů apod.). Mezi nálezy je dále kromě osteologického materiálu i kostěná hrací kostka. V západní části zkoumané plochy byl zjištěn dřevěný vodovod nejspíše z počátku 19. století, který vedl z trasy napájející kašnu na náměstí a ústil do domu čp. 456/I v jeho jižní frontě.

Výzkum vlastního raně středověkého pohřebiště, založeného na úrovni podloží, prokázal intenzivní pohřbívání. Zejména v jihozápadní části pohřebiště byla zaznamenána řada superpozic. Kostry byly uloženy v natažené poloze a vykazovaly jednotnou orientaci hlavou k ZJZ. V některých případech byly nalezeny pozůstatky hrobové výbavy (záušnice). Významným zjištěním důležitým i pro datování tohoto pohřebiště je objevení staršího horizontu osídlení, které reprezentuje až 10 cm mocná vrstva s relikty pecí a dokladů železářské výroby, které se dostaly i do zásypů stratigraficky mladších hrobových jam. Výzkum je v současnosti ve stadiu zpracovávání, ale po rámcovém zvážení nálezů a nálezových souvislostí včetně nálezů denáru krále Vratislava z konce 11. století v jedné hrobové jámě (za určení děkujeme dr. Háskové) datujeme předběžně toto pohřebiště do průběhu 12. století s počátkem zhruba na přelomu jeho 1. a 2. čtvrtiny. Zkoumání doby jeho trvání a zániku přinese jistě přesnější pohled i na otázku vzniku Malého náměstí samotného i jeho vztahu k náměstí Staroměstskému.

Petr Starec, MMP

MARIÁNSKÉ NÁMĚSTÍ ČP. 36/I

Záchranný výzkum proběhl v únoru 1993 v suterénu pod schodištěm budovy Magistrátu hl. m. Prahy v souvislosti s budováním 1. úseku kolektoru "Nová radnice". Zachycena byla zdiva nejméně dvouprostorového románského domu s úpravami v renesanci a baroku. Nečetný archeologický materiál datuje jeho stavbu do 13. století. Nalezené fragmenty můžeme ztotožnit s původním čp. 102/I, zbořeným v roce 1903. Tvořily však jinou partii domu než byla ta, v níž byly nalezeny známé fresky králů.

Jan Frolík, ARÚ

NÁMĚSTÍ CURIEOVÝCH ČP. 982/I - INTERHOTEL CONTINENTAL

Severně od hotelu byla při výzkumu při stavbě trafostanice zachyceno zvrstvení nadloží v intervalu 183,80 - 185,60 m n.m. V r. 1992 - 1993 zde byly zdokumentovány tři řady dubových pilotů o průměru 20 - 35 cm a dochované výšce 1 m, které lemovaly severní břeh Vltavy. Do úrovně 184,60 m sahaly náplavové vrstvy s nálezy 14. a 15. století. Stavební zásahy na severním předpolí dosáhly kóty 185,72 m n.m. Při dokumentaci neporušených terénů na této úrovni byla zachycena odpadní souvrství ukládaná zde od 13. století. Archeologické práce pokračovaly i západněji v trase parovodu vedoucího k Právnické fakultě. V něm bylo zachyceno zdivo pocházející z asanované zástavby na bývalém Jánském náměstí, a to domy čp. 875/I a 876/I a dlažba někdejšího náměstí. Těleso parovodu probíhalo na ploše poničené betonovým zdivem základů nerealizované budovy rektorátu a theologické fakulty UK.

Václav Huml, MMP

NA PERŠTÝNĚ

a) Čp. 359/I. Předstihový výzkum v r. 1994 obsáhl plochu cca 150 m², představující poslední zbytek historických terénů na parcele domu. Nejstarší sídlištní horizont, reprezentovaný především nevysokým souvrstvím (192,50 - 192,90 m n.m.), kůlovými jamami a jamkami a mělce zahluobenými ohništi by měl podle historických relací souviset s Újezdem sv. Martina, jehož existence je doložena již v 1. polovině 12. století. Nalezená keramika z tohoto horizontu je ovšem podle dosavadního datování kladena nejdříve do 2. půle respektive do konce 12. století. Následujících 150 cm nárůstu terénu je výsledkem sídlištní aktivity 13. a 14. století. Do tohoto období náleží i torzo kamenné patrně parcelní zdi, dokládající vznik dnešního rozsáhlého objektu z více parcelních částí a i velká kruhová studna s atypickým zásypem prakticky bez archeologických nálezů. Zajímavým poznatkem je i negativní zjištění - absence kostrových hrobů na ploše výzkumu nasvědčuje jednak malému rozsahu hřbitova na severní straně románského kostela sv. Martina ve zdi a dokazuje, že hroby zjištěné v ulici Na Perštýně v r. 1990 (Kronika PSH XXVI, s. 206) k tomuto hřbitovu nepatří.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

b) Čp. 362/I. Výkop na dvoře domu v r. 1992 zaznamenal horní partie zásypu staroměstského příkopu, datované nálezy 16. - 17. století, aniž dosáhl jeho dna (nejhlubší dosažená úroveň 193,00 m n.m.).

Zdeněk Dragoun, PÚPP

NÁPRSTKOVA UL. ČP. 275/I

V průběhu r. 1994 byly sledovány výkopy inženýrských sítí v suterénu objektu. Přímo pod podlahou současných sklepů v niveletě 186,00 m se nacházely štěrkopísky geologického podloží, jehož horní část byla hloubením sklepů narušena. V přední části domu bylo do terasy zapuštěno zdivo staršího kamenného domu. Částečně bylo prozkoumáno zásypové souvrství sklepa tohoto objektu obsahující materiál 1. poloviny 15. století s nepočtenou intruzí keramiky 13. století. Výkopy na dvoře objektu, v jeho průjezdu a pod vozovkou před objektem porušily pouze novověké a recentní terény, aniž by zachytily úroveň geologického podloží. Výsledkem porovnání nivelací v suterénu a přízemí objektu je možno očekávat původní povrch štěrkopískové terasy mezi niveletami 186,00 - 187,45 m n.m..

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

OVOCNÝ TRH

a) Proluka Myslbek. Předstihový výzkum v r. 1992 na ploše sedmi historických parcel konstatoval podstatné narušení terénu recentními zásahy. Při severní hranici parcely byly částečně odkryty pozůstatky gotické zástavby Havelského Města a v jejích nepodsklepených prostorách a jižně od nich torza historických terénů, z nichž zůstal dochován nejstarší předlokační horizont konce 12. a počátku 13. století (193,00 - 193,20 m n.m.). Tato etapa osídlení byla reprezentována mělce zahloubenými výhněmi a ohništi a jamkami po kůlech plotů, jejichž trasování nekoresponduje s pozdější parcelací Havelského Města. Do počátků jeho existence lze klást velkou částečně obezděnou zemnici v hloubi středověké parcely, která je rozměry a některými konstrukčními prvky srovnatelná s podobnými objekty zjištěnými při výzkumu Ungeltu, u nichž se uvažuje o skladištní funkci. Zemnice zanikla po polovině 13. století. Ze staroměstské fortifikace byla na dvou místech zachycena vnitřní vyzděná stěna hradebního příkopu a z jeho zásypu byla získána poměrně homogenní kolekce nálezů konce 15. a počátku 16. století, což dokládá zasypání příkopu v těchto místech zřejmě po spojení pražských měst v r. 1516. Rozsáhlé plošné recentní úpravy zarovnavaly původně svažité terén a odstranily zejména v jižních partiích většinu středověkých konstrukcí včetně hradební zdi Starého Města. Z dalších dokladů středověkého vývoje lokality byly zachyceny pouze zahloubené objekty, z nichž nejmarkantnější byly kruhové studny nebo odpadní jímky, jejichž definitivní zánik lze klást až do novověkého období.

Zdeněk Dragoun - Michal Tryml, PÚPP

b) Čp. 568/I. Od května 1993 do září 1994 probíhal záchranný výzkum při celkové rekonstrukci domu, nazývaného v pozdním středověku "U zlatého lva". V severní a severovýchodní části objektu byl zkoumán nepodsklepený terén. Uvnitř domu byly ve fragmentech zachyceny dvě studny, jež byly zrušeny ve vrcholném resp. pozdním středověku. Na dvorku byl zjištěn půdorys pece z poloviny 13. století a nárůst historického nadloží. V nepodsklepených prostorách domu byly zaznamenány sídlištní jámy a zahloubené objekty, z nichž dva jsou bezpečně zemnice. Povrch podloží byl zachycen kolem nivelety 191,00 m n.m. Nálezový materiál se vedle vzorků z mladších vrstev soustředil na nejstarší období osídlení parcely, tedy 2. polovinu 12. a 1. polovinu 13. století, reprezentované především keramikou. Zjištěny byly dále určité fáze gotické výstavby domu a některé jejich architektonické detaily. Ve výkopu pro výtahovou šachtu v Celetné ulici bylo zachyceno podloží na kótě 191,10 m n.m. a nad ním vrstva mazlavého jílu s kameny, dřevy a kůžemi o síle 50 - 70 cm.

Julie Richterová, MMP

c) Čp. 573/I - Rathova pasáž. Mezi plochy podrobené z důvodu plánované stavební činnosti výzkumu náleží také parcely 579 a 580, situované za zmíněným domem. Zadní stranu parcel tvoří dům čp. 957/I, obrácený průčelím do ulice Na příkopě. Výzkum proběhl v období září 1993 - leden 1994 ve spolupráci ÚAPPSČ (Frolík, Vařeka) se společností Archaia (Bureš, Smejtek). Zkoumaná plocha na západě sousedila s plochou zkoumanou PÚPP v roce 1992.

Celá plocha určená k výzkumu (cca 1200 m²) byla dosti narušena recentní stavební aktivitou, takže z raně středověkých situací se dochovalo několik nesouvislých ostrůvků. Podloží jsou zde šterkopísky vltavské maninské terasy (úroveň 192,60 - 193,20 m n.m., překryté původním písčítým půdním horizontem. Ten se neuchoval v čisté podobě, ale byl v různé míře přeměněn v kulturní vrstvu. Zachycený vrcholně středověký vývoj vykazuje v místech nejlépe dochované situace 12 stratigrafických horizontů (při maximální mocnosti souvrství 50 cm, pomineme-li místa se zahloubenými objekty). Nejstarší z nich obsahoval fragment plotu tvořený drobnými kúlovými jamkami. Plot byl snad během své existence zřejmě opravován, jak svědčí zdvojení některých jamek. K témuž horizontu náleží také několik dalších drobných i větších kúlových jamek, z nichž některé tvoří řadu podél plotu, a část velkého, mělce zahloubeného pravouhlého objektu. Směr plotu a orientace objektů se odlišuje od parcelační osnovy, jak je dochována dodnes. Domníváme se, že jde o pozůstatek osídlení, předcházející lokaci Havelského Města. Datování počátků osídlení je obtížné - v keramickém materiálu registrujeme okruh s archaicky zduřelými okraji jen ojediněle, ocitáme se spíše v době po počátku 13. století. Z půdního horizontu však pocházejí také dvě mince, které byly identifikovány jako denár knížete Bedřicha z let 1182 - 1189 a denár Vratislava II. (1140-1174).

Ostatní stratigrafické fáze již spojujeme s Havelským městem a následným osídlením staroměstským. I v nich byl zaznamenán plot zhruba v místech dnešní parcelní hranice. Z objektů, stojících v zázemí této parcely zmíníme kúlový objekt, z něhož jsme zřejmě zachytili 3 stěny a obdélný objekt charakteru vyhřívací pece především díky výrazně vypálené výplni. Objekt byl ovšem vydřeven, což tuto interpretaci znemožňuje. Východní hranici plochy opět fixuje plot z drobných kúlových jamek, o němž se domníváme, že jde o parcelní hranici vyměřenou při lokaci. Všechny uvedené objekty náleží pokročilému 13. století.

Zklamáním byl výzkum pozůstatků staroměstského opevnění. Pozitivně se podařilo zachytit jenom nevelký fragment parkánové hradby nebo horní část obezdění příkopu. V místě, kterým měla probíhat hlavní městská hradba, jsme zjistili rozsáhlou depresi vyplněnou novověkým smetištím materiálem (17. - 18. století, mj. grešle Leopolda I. z r. 1669), dosvědčující zánik opevnění v těchto místech rozhodně dříve, než se předpokládalo.

Jan Frolík, ÚAPPSČ

PALACHOVO NÁMĚSTÍ

Záchranný výzkum při bagrování podzemních garáží v prvních měsících r. 1992 konstatoval, že celá zkoumaná plocha byla ve vrcholném středověku velkokapacitním smetištěm, na které byly vyváženy odpadky z plochy Starého Města pražského, umístěným vně staroměstských hradeb. Tyto odpadky vytvořily zejména během 14. - 16. století více než 6 m mocný nárůst terénu. V podmáčených vrstvách se kromě obvyklých středověkých nálezů dochovaly i předměty z organických hmot (torza kožených předmětů a odstřížky kůže, dřevěné artefakty a útržky textilu). Písčité podloží vltavského břehu bylo zaznamenáno na kótě cca 181,00 m n.m. Do horních partií odpadkového souvrství byl patrně v 16. století uložen dřevěný vodovod. Cesta od vltavského brodu k staroměstské bráně sv. Valentina nebyla zachycena a je jí nutno předpokládat jižně od zkoumané plochy.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

PAŘÍŽSKÁ UL. ČP. 127/V

Dokumentovaný řez ve dvoře objektu v r. 1993 zaznamenal více než 2 m historických terénů. Nejstarší horizont 12. - 13. století nasedal na podloží v úrovni cca 187,00 m n.m. Podstatná partie nadloží obsahovala nálezy 14. - 15. století.

Zdeněk Lochmann, PÚPP

RYBNÁ UL. ČP. 682/I

Předstihový archeologický výzkum na parcele domu se v r. 1992 orientoval zejména na nepodsklepenou plochu městiště, když v 60. letech demolovaný objekt byl v předstihu stavebně historicky prozkoumán. Nejstarší sídlištní horizont 2. poloviny 12. a počátku 13. století (cca 189,00 - 189,40 m n.m.) reprezentují kromě drobných zahluobených objektů, ohnišť a pozůstatků dřevěných plůtků tři zemnice, které s největší pravděpodobností náležejí k předlokační osadě u nedalekého románského kostela sv. Benedikta. Po stavbě staroměstského opevnění ve východním sousedství zkoumané plochy došlo k nové parcelaci areálu, jejíž severní hranice zůstala do dnešní doby prokazatelně nezměněna. Do doby kolem poloviny 13. století patřila i nejstarší kamenná zástavba na parcele - lehce obdélný dům s vstupním přístavkem, vystavěný téměř kompletně z břidlice a vykazující některé prvky odpovídající ještě pražským románským domům (snaha po hrubém řádkování zdiva, existence pravouhlých nik ve stěnách prvního podlaží). Postupné rozšiřování zástavby proběhlo během gotického období, kdy také došlo k vymezení obytné části areálu (při Rybné ulici) a hospodářského zázemí (v severovýchodní partii parcely směrem k hradební zdi). Téměř dvě desítky studní a odpadních jímek a další výrazně zahluobené objekty vydaly neobyčejně početnou a kvalitní kolekci předmětů středověké materiální kultury s převahou nálezů 14. století, které charakterizují vybavení tehdejší měšťanské domácnosti. Vedle běžné produkce keramiky a kostěných předmětů (hřebeny, hrací kameny a kostky) byl vyzvednut i početný soubor skleněných číší tzv. českého typu i předměty dokumentující obchodní a kulturní styky se západní a jižní Evropou (poutní odznak s motivem klanění tří králů z Kolína nad Rýnem z konce 13. století, patrně středoitalská majolika ze 14. století). Dokončení výzkumu proběhlo v lednu r. 1994, kdy byly během bagrování na lokalitě prozkoumány spodní partie tří studní, z technických důvodů nedobraných v r. 1992. Kromě dalších středověkých nálezů keramiky, dřevěných předmětů a skla (kutrolf) přinesl tento výzkum nové poznatky o konstrukčních detailech středověkých studní (různé formy dřevěného základového věnce).

Zdeněk Dragoun - Michal Tryml, PÚPP

RYTÍŘSKÁ UL. ČP. 409/I

Při sledování výkopů pro inženýrské sítě v hloubce parcely byl v r. 1994 dokumentován cca 17 m dlouhý souvislý řez, evidující nad geologickým podložím (jeho povrch nepatrně kolísá v hodnotách lehce nad 192,90 m n.m.) cca 80 cm vysoké zvrstvení raně a vrcholně středověkých terénů. Nejstarší nálezy náležejí do konce 12. století. Na jižním konci původní parcely byl odkryt relikt 2 m široké staroměstské hradební zdi, nekorespondující přesně s nadzemním torzem zdi, která byla doposud za součást hradby považována. Dochovaná koruna městské zdi byla zachycena v úrovni kolem 194 m n.m.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

STAROMĚSTSKÉ NÁMĚSTÍ

a) Záchranný výzkum v r. 1994 v prostoru interiéru bývalého čp. 936/I - tzv. Krennova domu a přilehlé části bývalé Mikulášské uličky zachytil jižní obvodovou zeď domu nejspíše gotického stáří. V interiéru domu odkryl sklepy zřejmě středověkého původu spolu s mladšími úpravami. Středověké souvrství zde nebylo zjištěno. V prostoru zmíněné uličky byla situace narušena barokní kanalisací a recentními inženýrskými sítěmi. Zachyceny byly jen drobné relikty původních situací (úroveň podloží 189,75 m n.m.).

Martin Tomášek, ARÚ

b) Čp. 934/I. Dohled při rekonstrukci domu a úpravách dvora v r. 1992 zachytil zasypanou studnu, z níž byla vybrána cca 40 cm mocná partie zásypu, obsahující kolekci kvalitní kuchyňské keramiky ze 16. století. Spodní část studny, nenarušená stavební aktivitou, zůstala zachována včetně svého obsahu. Jeho nejhlubší dosažená úroveň byla zachycena na kótě 185,51 m n.m.

Zdeněk Lochmann, PÚPP

UHELNÝ TRH ČP. 425/I

Při sledování nově podsklepovaných prostor v r. 1993 byly na jižním dvoře objektu zaznamenány pouze recentní násypy a relikty postmedievální zástavby. Na severním dvoře byly dokumentovány zbytky gotického sklepa, zaniklého při výstavbě dnešního objektu školy. Vně sklepa byl zachován v intervalu 192,20 - 193,00 m n.m. raně středověký horizont, nasedající na geologické podloží, do něhož se zahlubovalo několik kúlových jamek a jedno ohniště.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

V KOLKOVNĚ ČP. 921/I

Záchranný výzkum při úpravách objektu v r. 1993 dokumentoval řez jeho dvorkem v rovnoběžkovém směru. Písčité geologické podloží bylo zaznamenáno v úrovni 185,40 - 185,80 m n.m. Ve středověku zde terény narostly o 2,5 - 3 m. Nálezy ze spodních partií historického nadloží prokazují počátky osídlení ve 2. polovině 12. století, v jeho horních vrstvách byly zjištěny nálezy 15. století.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

V KOTCÍCH ČP.529/I

Při rekonstrukci domu v r. 1993 bylo ve výkopu pro výtahovou šachtu nalezeno opukové zdivo ohraničující plochu 1,7 x 1,6 m. Po vybrání jednorázového zásypu obsahujícího stavební destrukci se zlomky oboustranně polévané keramiky byly na obvodu vypreparovány obvodové stěny s kapovitými prohlubněmi ve dvou řadách nad sebou a na východní straně s fragmentem cihlové klenby. Dno na kótě 189,49 m n.m. tvořil udusaný písek. Obvodové zdivo proťalo vrstvu se zlomky keramiky 13. století ležící na vltavských sedimentech. Objevené sklepení leželo v centrální části budovy Kotců, jejichž výstavba se spojuje s přesunem trhovců ze staroměstského tržiště na Havelský trh v r. 1362.

Václav Huml, MMP

PRAHA 1 - NOVÉ MĚSTO

BISKUPSKÁ UL. ČP. 1139/II

Záchranný výzkum v r. 1994 při výkopech inženýrských sítí a základů pro dostavbu objektu dokumentoval kromě novověkých zásypů na jednom řezu vrcholně středověké souvrství 14. - 15. století nasedající v niveletě 186,80 m n.m. na geologické podloží štěrkopískové terasy.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

BISKUPSKÝ DVŮR ČP. 1148/II

Výzkum probíhající v r. 1993 při prohlubování stávajících podzemních garáží prozkoumal novověkou kamenocihlovou studnu o vnitřním průměru 150 cm a vnějším 240 cm, datovanou do 17. - 18. století. Studna byla zahlubena do štěrkopískového geologického podloží v niveletě 186,40 m n.m.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

HYBERNSKÁ UL. ČP. 999/II

Při dokumentaci stěn již vykopané jámy na dvoře domu byly písčité hlíny půdního typu zjištěny na kótě 192,60 m, štěrkopísek terasy přibližně o 1 m níže. Starší terénní situace byla téměř kompletně zničena mladšími zásahem a z jejích fragmentů se nepodařilo získat datovatelný materiál.

Michal Tryml, PÚPP

JINDŘIŠSKÁ UL. ČP. 974/II

Při výkopech inženýrských sítí v rámci rekonstrukce bývalé svatojindřišské fary byly v r. 1992 registrovány v interiéru a na dvoře objektu a v západní části zahrady vrstvy s nálezy 16. - 17. století. Ve spodní části ohradní zdi fary byla konstatována přítomnost druhotně použitých náhrobních kamenů.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ ČP. 753/II

Od února do června 1994 byl prováděn výzkum v souvislosti s rekonstrukcí bývalé fary v prostoru, který byl až na menší část nepodsklepen. Velkou část této plochy zaujímal hřbitov františkánského řádu, dále kostnice a původní středověký hřbitov. Již dohledem v r. 1980 a výzkumem r. 1981 (PSH XVII, s. 144n) se zjistila hranice hřbitova, která procházela v poledníkovém směru v linii dnešního chodníku na náměstí. V partiích nenarušených pohřbíváním se podařilo zachytit pravděpodobně kovářskou a další výrobní činnost z období pozdního středověku, projevující se zejména pecemi a množstvím strusky. Výzkum detailně dokumentoval veškeré relikty architektury související se zástavbou areálu kostela Panny Marie Sněžné. V získané stratigrafii, sledované do hloubky 4 m, je důležitá vrstva 14. století s nálezem zlomku nejstaršího typu komorového kachle a vrstva nejstaršího osídlení lokality s nálezy keramiky 1. poloviny 13. století. Povrch písčitých sedimentů terasy se nacházel v úrovni 194,50 m n.m.

Julie Richterová, MMP

KLIMENTSKÁ UL. PPČ. 351

Záchranný výzkum probíhající v r. 1993 na nezastavěné parcele byl vyvolán vytěžením téměř poloviny dvora stavbou za účelem odizolování sousedního objektu. Výkop zahloubený až do geologického podloží porušil minimálně 90 m² intaktních vrcholně středověkých terénů. Pod recentními narušeními a novověkými vrstvami byly zachyceny doklady osídlení 1. poloviny 13. století. Jednalo se o sídlištní vrstvy a různé formy objektů (kůlové jámy, sloupové jámy, jámy) zahloubené do zahliněného půdního typu. Vzhledem ke skutečnosti, že ve výplni všech objektů se nacházelo značné množství strusky a železa, a nebyl zachycen žádný pozůstatek obytných staveb, je možno tento prostor považovat za část výrobního okrsku sídliště u kostela sv. Klimenta. Zahliněný půdní typ překrýval jeden pravěký objekt knovízské kultury a nasedal v niveletě 189,00 m n.m. na štěrkopískovou terasu. Srovnáním nivelací z výzkumu v okolí lze potvrdit existenci předpokládané nižší terasy v okolí kostela sv. Petra.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

KRAKOVSKÁ UL. ČP. 583/II

V souvislosti s výstavbou podzemních garáží byl v r. 1993 proveden výzkum s cílem získat základní informace o terénní situaci na lokalitě. Úroveň podložních písků zde klesá směrem k východu z kóty 215,50 na 213,40 m. V žádné ze šesti sond nebylo zjištěno středověké osídlení. Nejstarší nálezy pocházejí až ze 16.(?) nebo 17. století.

Michal Tryml, PÚPP

KŘÍŽOVATKA SPÁLENÁ X LAZARSKÁ, PPČ. 2387

Při opravě vodovodů v rámci rekonstrukce tramvajové trati na zmíněné křižovatce bylo na jednom místě zjištěno vrcholně středověké souvrství (v intervalu 195,18 - 196,80 m n.m.), které leželo na bahně vyplňujícím terénní depresi. Silně zamokřené bahno a vrstvy obsahovaly především organické zbytky, zatímco střepy, na jejichž základě lze celou situaci datovat na přelom 13. a 14. století, byly nalezeny pouze v jedné vrstvě. Vzhledem k nedostatku archeologických informací nelze jednoznačně určit zda nalezená situace vznikla jako důsledek sídlištní aktivity nebo zda se jedná o nánosy staré komunikace, kterou je možné na tomto místě předpokládat. Zkoumaná plocha částečně zasahuje na území Prahy 2.

Michaela Wallisová, PÚPP

MLYNÁŘSKÁ UL. ČP. 1216/II

Záchranný předstihový plošný výzkum na ploše téměř 420 m² navázal na starší výzkumy z 60. a 70. let (Špaček) a především z počátku 90. let (Bureš - Vařeka). Výzkum probíhal v r. 1992 na plochách dvorů Špačkova domu před výstavbou administrativního komplexu Prague City Center. Zachyceno bylo intenzivní osídlení knovízské kultury (12 objektů) a podařilo se zjistit pravděpodobný severní okraj rozsáhlého sídliště z průběhu 1. poloviny 13. století (6 zahloubených domů, 3 další domy byly zjištěny v průběhu hloubení stavební jámy při záchranné akci na jaře 1993, baterie železářských pecí a množství dalších objektů). Geologické podloží štěrkopískové terasy (staroměstská - maninská IVb) bylo nacházeno v nivelacích 185,20 - 185,60 m n.m. Předchozí etapy umožnily formulovat základní cíle posledního výzkumu, které zahrnují otázky datování a funkce sídliště a jeho význam v procesu formování středověké Prahy. V interpretační rovině se nabízí možnost srovnání písemných pramenů s archeologickými daty (cf. souhrné zpracování v předběžné zprávě o výzkumu Bureš, M. - Kašpar, V. - Vařeka, P. 1994: Preliminary Report on the 1992 - 1993

excavations at the medieval site near to St Peter s church, Prague, Mediaevalia Archaeologica Bohemica 1993, Památky archeologické - Supplementum 2, 205 - 214).

Michal Bureš - Vojtěch Kašpar - Pavel Vařeka, ARCHAIA

NA PŘÍKOPĚ, PANSKÁ, V CÍPU, JINDŘIŠSKÁ, RŮŽOVÁ, POLITICKÝCH VĚZŇŮ, OLIVOVA, OPLETALOVA, WASHINGTONOVA - KOLEKTOR C1.A

V souvislosti s realizací projektu sítě kolektorů pod Novým Městem v r. 1994 byly ve výše uvedených ulicích hloubeny šachty ústící do tělesa kolektoru, který byl v této části města pouze tunelován a neprocházel antropogenním nadložím. Tyto šachty sledující trasu kolektoru byly situovány v současných komunikacích při jedné straně ulice v místech tradičního ukládání inženýrských sítí, proto při běžné úrovni podloží v hloubce už 1,5 m zlikvidovaly recentní výkopy historické nadloží i původní povrch terénu a ve více než polovině případů dokonce v celém prostoru šachty. Zaznamenána byla řada řezů, na nichž jsme mohli sledovat nárůst terénu po založení Nového Města. Výzkum potvrdil, že v místech veřejných komunikací středověkého původu je patrný malý nárůst terénu (1 - 1,5 m) a nezjistil starší osídlení než nálezy ze 14. století. Pozoruhodný nález však byl učiněn v ulici Na příkopě. V hloubené šachtě byla zachycena severní stěna příkopu, který se rozkládal na pomezí mezi Starým a Novým Městem. Části této strouhy byly zachyceny při starším archeologickém výzkumu stanice metra Můstek a její pokračování k severovýchodu nebylo dosud jasné. Částečným plošným odkryvem byly v ní nalezeny stopy po palisádě a jednotlivé horizonty jeho postupného zavážení, v nichž dominují rezavé štěrkopísky pocházející nejspíše z hloubení velkého staroměstského příkopu.

Petr Starec, MMP

NÁRODNÍ TŘÍDA ČP. 118/II

Během záchranného výzkumu na dvoře a v průjezdu stávajícího objektu (výkopy inženýrských sítí, výkop šachty výtahu a varny) bylo pod 1,5 m mocnými recentními a novověkými navážkami nalezeno vrcholně středověké souvrství, v rámci něhož byla dokumentována úprava povrchu štětováním. Ze souvrství ležícím přímo na zahliněném půdním typu v niveletě 193,40 m byl získán nepočetný keramický materiál průběhu 14. až počátku 15. století. Vlastní úroveň štěrkopískové terasy byla zachycena na kótě 192,60 m.n.m.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

OPATOVICKÁ UL. ČP. 1661/II

Na dvoře v květnu a červnu 1994 proběhl záchranný výzkum, který zachytil nad štěrkopískovým podložím (192,20 m) půdní typ o mocnosti místy až 60 cm. Do něho byly zahloubeny nejstarší objekty, které představovaly zahloubené jámy a několik ohnišť. Roztroušené kúlové jamky jsou dokladem dřevěné zástavby. Toto nejstarší osídlení, podle keramiky zhruba datované do 12. století, patrně souvisí s analogickými nálezy v Pštrosově ulici. Poněkud mladší osídlení je doloženo objektem z přelomu 13. a 14. století. Nejmladší sídlištní horizont dokládá zapuštěným jirchářské kád' (16. - 18. století), jejíž dno leželo na kótě 193,60 m. Z této kádě se zachoval maltový kruh, vyplněný dvěma vrstvami vápenné usazeniny. Existenci jirchářské dílny rovněž dokazuje početný osteologický materiál, klasifikovaný jako téměř výlučně kosti předních končetin ovcí.

Michaela Wallisová, PÚPP

PALACKÉHO UL. ČP. 722/II

Při rekonstrukci objektu byl pod podlahou sklepa narušen válcovitý objekt o průměru cca 2 m - pravděpodobně zasypaná studna. Ze zásypu v rozmezí úrovně 189,80 - 192,50 m bylo vybráno množství nálezů 1. půle 14. století. Objekt pokračoval do hloubky přesahující hloubku stavebního zásahu, proto nebyl dále vybírán. Výchozí úroveň zahloubení i původní povrch terénu ležel výše než podlaha sklepa (192,70 m).

Jarmila Čiháková, PÚPP

PETRSKÁ UL. ČP. 1136/II

Záchranný výzkum při rekonstrukci objektu (podsklepování nových suterénů a výzkum v trase kolektoru na dvoře a v interiéru objektu) v r. 1993 zachytil dvě stavební fáze předcházející stávající stavbě. Ze starší fáze bylo zachyceno nároží kamenného domu, obvodová zeď a zdivo dělící objekt na dvě poloviny, z nichž jedna byla podsklepena. Dno sklepa nasedalo v niveletě 184,80 m n.m. na štěrkopískové geologické podloží. Ze zásypu sklepa byl získán početný nálezový soubor datující zánik objektu do počátku 15. století. Nedlouho poté, ještě v průběhu 15. století byla do výplně sklepa zahloubena jímka na vápno, související s výstavbou kamenného domu, z něhož bylo zachyceno obvodové zdivo a příčka. V severozápadní části dvora bylo nalezeno vrcholně středověké souvrství 15. století nasedající v niveletě 186,35 m n.m. na geologické podloží. V průběhu výzkumu nebyly zachyceny žádné doklady předlokačního osídlení okolo kostela sv. Petra, pouze nepočetná intruze keramiky 13. století v zásypu sklepa starší stavební fáze kamenného domu.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

PŠTROSSOVA ULICE

a) Čp. 192/II a 193/II. Výzkum, který proběhl na přelomu let 1993 a 1994, byl soustředěn na plochu plánovaných garáží v zadních částech parcel obou domů. Do štěrkopískového podloží (193,00 m) a na něj nasedajícího půdního typu byly zahloubeny objekty sídliště 12. a 13. století, ze kterého byla odkryta řada kulových jamek, žlábků, mělkých zahloubených objektů, ohnišť, pícek a část jedné zemnice. Ta měla šířku 4 m a délku větší než 5 m (její možné pokračování bylo porušeno mladšími objekty). Někdy po polovině 13. století toto sídliště zaniklo. Objekty byly překryty vrstvou, kterou pracovně interpretujeme jako zahradu nebo pole. Z mladších nálezů vyniká objev koželužské dílny ze 16. až 18. století, z níž bylo odkryto téměř dvacet fragmentů jirchářských kádí, zapuštěných pod úroveň terénu.

Michal Tryml - Michaela Wallisová, PÚPP

b) Čp. 1924/II. V červnu 1993 proběhl v souvislosti s rekonstrukcí domu výzkum při hloubení stavební jámy pro nové schodiště do suterénu. Výkop ve své spodní partii zasáhl do štěrkopískového podloží, jehož povrch se nalézal na kótě 194 m n.m. Na něj nasedal původní půdní typ. Do této situace se zahluboval poměrně rozsáhlý objekt vanovitého tvaru zasahující do prostoru výzkumu jen nepatrnou částí a obsahující v zásypu bohatou kolekci keramiky 2. poloviny 12. století. Vrchní partie tvořilo souvrství s ohništěm ze 13. století. Poslední zásahem, který pravděpodobně zničil vrchní část středověkého nadloží, souvisel se vznikem 1,2 m mohutné vyrovnávací vrstvy vzniklé při výstavbě stávajícího domu na konci 19. století.

Jaroslav Podliska, PÚPP

RŮŽOVÁ ULICE

a) Čp. 950/II. V rámci rekonstrukčních prací byla v šachtě světlíku nalezena cihlová klenba a pod ní kamenná koruna studny. Její kamenný plášť byl v horním úseku 1,2 m doplněn cihlami. Z horní části zásypu studny do hloubky 1,5 m pocházejí nálezy keramiky z 16. a 17. století, hlouběji z 15. a 16. století. Podle způsobu zdění z velkých opracovaných kusů pískovce na sucho kladených náležela studna ke stavbám z období prvního století existence Nového Města pražského. Podle sídlištní vrstvy s keramikou 14. století, kterou na jižní straně porušuje, lze její výstavbu datovat do 15. století.

Václav Huml, MMP

b) Čp. 950/II a 1416/II. Záchraný výzkum při snižování úrovně dvora v čp. 950/II v srpnu 1993 doložil nejstarší aktivitu na lokalitě v 15. - 16. století (1 nevýrazný objekt), ale až do počátku 19. století můžeme zdejší prostor interpretovat jako zahradu. Obdobná situace byla zachycena také v sousedním čp. 1416/II při dokumentaci 8 jam pro základové patky.

Jan Frolík, ARÚ

SENOVÁŽNÉ NÁMĚSTÍ

a) Čp. 1287/II. Předstihový výzkum proběhl v r. 1992 v areálu dvorku, kde byly prováděny rozsáhlé stavební práce. Na podkladě bagrovaných rýh bylo jasné, že v hloubce 1,20 - 1,60 m se nachází koruna zdiva starší stavby. Zdivo postavené na maltu z opukových kamenů s cihlami mělo obdélnou dispozici o rozměrech 10,75 x 5,5 m, dělenou cihlovou příčkou ve dvě části. Vnitřek objektu byl opatřen cihlovou plentou posazenou na vynášecích obloucích. V západní části základy domu porušily starší stavební konstrukce, které byly zahloubeny do závážek s keramickými zlomky 13. a 14. století. Odkryta byla dále zásobní jáma se zásypem s keramikou 13. století a západně od ní severní část sídlištního objektu, plošně vybíraného v r. 1993. Bylo zjištěno, že oba objekty zapuštěné do šterkopískového podloží (na kótě 190,63 m n.m.) patří k sídlišti z doby před založením Nového Města pražského. Odkryté základy domu, který nezakreslil ani Huberův plán z r. 1761, náleží k objektu vzniklému na destrukci středověké kamenné zástavby. Podle závážek lze zánik objektu dvojdílné dispozice datovat do sklonku 16. nebo počátku 17. století.

Václav Huml, MMP

b) Čp. 1375/II. Zjišťovací výzkum v r. 1994 dokumentoval na dvoře objektu pouze novověká souvrství (cca 2,5 m mocná) nasedající na kótě 193,30 m n.m. na šterkopískové podloží. Dohled při vlastním výkopu stavební jámy zachytil novověkou studnu.

Michal Bureš - Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

SPÁLENÁ UL. ČP. 102/II

Při sledování úprav sklepů v r. 1994 byla zjištěna zasypaná studna nebo odpadní jámka, zahloubená do podložních šterkopísků. Z horní partie zásypu (cca 50 cm) byla získána kolekce keramiky z přelomu 14. a 15. století. Spodní partie archeologické situace zůstala zachována pod podlahou renovovaného objektu.

Zdeněk Dragoun, PÚPP

TRUHLÁŘSKÁ UL. ČP. 1103/II A 1104/II

Výzkum v r. 1994 prozkoumal dvě dnešní parcely v ulici, domněle kopírující starou cestu od brány sv. Benedikta přes svatopetrskou čtvrť dále na Špitálské pole. Předstihový výzkum nezachytil ani stopy předlokačního osídlení ani pozůstatky středověké novoměstské zástavby. Sondy v hloubce parcel dokumentovaly až 4 m mocná odpadková souvrství nasedající na kótě cca 187,40 m n.m. přímo na šterkopískovou vltavskou terasu. Vrstvy středověkého (místy až 2,5 m mocného) horizontu jsou keramikou jednotně datovány do konce 14. a 1. poloviny 15. století. Novověký horizont je reprezentován postupným nárůstem vrstev datovaných do 16. - 19. století. Stejně odpadkové vrstvy překrývají pozůstatky cesty s vyježděnými kolejiemi a štětovaným podkladem, jejíž zánikový horizont je datován rovněž do konce 14. a 1. poloviny 15. století a která nasedá přímo na geologické podloží. Trasa odhalené cesty se nachází mimo trasu dnešní Truhlářské ulice.

Michal Bureš, ARCHAIA

VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ

a) Čp. 783/II. V červenci 1992 byl proveden v předstihu před rekonstrukcí domu výzkum neznámého objektu ve sklepním prostoru, který byl odhadován jako studna, a drobná sondáž v zadní části dvora. Výzkum prokázal, že zmíněný válcovitý objekt byl skutečně studnou, v horní partii dodatečně složitě adaptovanou. Obsah studny byl vytěžen a bylo zjištěno, že byla jednotně zasypána na konci 19. nebo počátku 20. století, do té doby byla používána a čištěna. Dosažená hloubka odkryvu od povrchu činila 12,40 m, tj. na kótu 185,15 m n.m., vlastní dno tvořené šterkopískem se nacházelo o 1 m níže. Zjišťovací sonda ve dvoře dosáhla geologického podloží, jehož povrch zde tvoří písčité sediment náplavového charakteru maninské terasy na kótě 194,50 m n.m. Nejvýznamnějším nálezem byl pozůstatek po výrobě kovoliteckého charakteru, který byl nalezen uprostřed sondy na kótě 194,70 m n.m. ve vrstvě 14. - počátku 15. století a podle provedených expertíz byl tvořen cca 50 kg téměř čistého železa s nepatrnou příměsí fosforu. Z písemných pramenů je známo, že na této parcele stejně jako v blízkém okolí se soustřeďovali řemeslníci, provozující především kovářství, kovotepci a příbuzná specializovaná řemesla.

Julie Richterová, MMP

b) Čp. 784/II. Při rekonstrukci hotelu Adria r. 1992 byl výzkumem na západní straně parcely odkryt pozůstatek sídliště ze 14. a 15. století. Kromě kulturních vrstev byla nalezena superpozice dvou objektů. Na dně starší polozemnice byla kamenná destrukce a zbytek spadlé dřevěné konstrukce, překrývající horizont s nálezy 14. století. V průběhu 15. století byla na větší části plochy vyhloubena jáma pro těžbu písku. K nejvýznačnějším zjištěním výzkumu náleží objev části kostrového pohřebiště, tvořeného 10 orientovanými hroby ve třech řadách (193,93 m n.m.). Přítomností šperků velkomoravského typu jsou hroby datovány do 1. poloviny 10. století. Hroby náležejí k severnímu okraji pohřebiště, které bylo r. 1914 zachyceno v nedalekém domě " U Lhotků". Z dosud nezvěstné hrobové výbavy ze staršího výzkumu se podařilo nalézt miskovitou nádobku.

Václav Huml - Petr Starec, MMP

c) Čp. 837/II - Darex. V průběhu demolic probíhal v r. 1994 výzkum, který odkryl pozůstatky středověké a renesanční zástavby. Na východní straně parcely byly zachyceny sídlištní objekty zahloubené do šterkopísků (193,06 m n.m.) a zbytky kamenné zástavby včetně 4 kamenných studní (193,41 m n.m.) a 1 studny roubené. Nálezy ze zásypů studní a

zhloubených objektů dokládají dvě hlavní sídlištní fáze - starší z 3. čtvrti 14. a 1. poloviny 15. století a mladší ze 16. a počátku 17. století. V západní části parcely byly odkryty základy trojdílného gotického suterénu (193, 80 m n.m.) s částečně dochovanými klenebními čely a s náběhy kleneb. Centrální prostor suterénu byl komunikačně spojen s jižní a severní místností vchody se zbytky portálků. Významnou etapou domu byla renesanční přestavba, v níž došlo ke snížení podhledu vestavěním cihlových kleneb (192,50 m n.m.) a ke změně výšky suterénu a prvního podlaží. Další proměny nastaly v období do r. 1835 vestavbou řady dělicích zídek, postavených z cihel a kamenů nebo jen z cihel. K trojdílnému domu náležel pod podlahou suterénní části kamenný sklípek se dnem na kótě 186,60 m n.m. a na vnitřním dvorku kamenná studna. V souboru nálezů je významná kolekce lékárnických nádob z kameniny a skla, používaných ve zdejší lékárně doktora Borbonia na počátku 17. století, která představuje nejstarší dosud známý soubor v Čechách.

Václav Huml, MMP

d) Čp. 839/II - hotel Zlatá husa. Na jaře 1992 byla při rekonstrukci v podzemí objektu odkryta starší mohutná zeď z lomových kamenů probíhající podélně poledníkovým směrem. Po skrytí celé plochy se na vnější straně zdi objevil asi 8 m dlouhý kamenný obložený kanálek pro odvod dešťové vody stáčeující se od této zdi směrem k dříve nezastavěným plochám zahrad domů kolem náměstí. Na interiérové straně zdi se po odstranění zásypů objevila část trojprostorového objektu opatřeného kamennou dlažbou. V severní polovině tohoto prostoru se na dně v podlaze pod zetlelými dřevěnými prkny ještě skrýval menší mělce zapuštěný sklípek čtvercového půdorysu obložený cihlami, porušený příčkou dnešního suterénu. Na vnitřních stranách odkrytých zdí, zachovaných do výšky 1 m, byly místy použity i cihly, zvláště v částech, kde z líce zdiva vystupovaly pravouhlé výstupky, ke kterým byly později přizděny příčky rozdělující původně jediný velký prostor ve dvě oddělené části. Masivní obvodová zeď s kanálkem byla založena do vrstev, ze kterých pochází keramika 15. století. Celý objekt zjištěný v podzemí dnešního hotelu je orientován napříč podélnou parcelou a podle dostupných pramenů a plánů zástavby Václavského náměstí mohl souviset s vedlejším domem čp. 840/II "U zlatého beránka" dříve "U bílého páva", kde byl v r. 1382 připomínán majitel pan Žitavský a v r. 1447 pan Jaroš z Klinšteina. Tyto domy byly spolu s vedlejším objektem zbořeny v roce 1911 a nahrazeny novostavbou hotelu Zlatá husa.

Václav Huml - Petr Starec, MMP

VLADISLAVOVA UL. ČP. 1761/II

Záchranný výzkum při rekonstrukci objektu zaznamenal pod podlahou sklepa nevelký zhloubený sklípek o rozměrech cca 3 x 3 m. Z jeho zásypu byl získán soubor keramiky z přelomu 15. a 16. století.

Zdeněk Lochmann, PÚPP

VORŠILSKÁ UL. ČP. 140/II

Při dohledu v souvislosti s hloubením nových inženýrských sítí v areálu Apoštolské nunciatury byla zdokumentována r. 1992 rýha probíhající v rovnoběžkovém směru vnitřním dvorkem a průjezdem do Voršilské ulice. Již v hloubce 0,5 - 0,7 m pod úrovní dvorku se objevila sídlištní vrstva s keramikou 13. století. Na její bázi (kóta 194,60 m n.m.) byl zachycen písčítý povrch podloží. Existence této vrstvy je dokladem staršího osídlení této oblasti, oddělené po výstavbě hradeb od Starého Města.

Václav Huml, MMP

ZLATNICKÁ UL. ČP. 1224/II

V r. 1993 byl v přízemí objektu a na dvoře proveden před výstavbou nové budovy zjišťovací výzkum. Pod souvrstvími 14. století bylo zachyceno několik objektů 13. století, zahloubených v niveletě 191,00 - 191,20 m n.m. do štěrkopískového podloží vltavské terasy.

Michal Bureš - Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

PRAHA 2 - NOVÉ MĚSTO

KARLOVO NÁMĚSTÍ

a) Čp. 2/II. Při výkopu kanalizace pro budovu soudu v březnu až květnu 1994 byla dokumentována souvrství s keramikou z období 17. - 19. století (kóta 202,70 - 204, 20 m). Tyto novověké vrstvy ležely přímo na půdním typu. Doklady středověkého osídlení nebyly nalezeny. Dále se podařilo ve výkopech zachytit masívní zdi z opuky a cihel, interpretované jako součást trestnice, která zde stála před r. 1900. Studnu novověkého charakteru nelze přesně datovat vzhledem k vytěžení výplně před příchodem archeologů. Přínosem výzkumu bylo zachycení vysokého terénního zlomu terasy Karlova náměstí a terasy maninské.

Michaela Wallisová, PÚPP

b) Čp. 555/II. Výzkumem v r. 1994 byl nalezen v nádvorní stěně při rekonstrukci stávajícího objektu pískovcový gotický portál vedoucí vně budovy. Zde směrem k Malé Štěpánské byl ve výkopu šachty výtahu prozkoumán zásyp zaniklého objektu, z něhož byly zachyceny dvě obvodové zdi, zapuštěné do štěrkopískového podloží a překryté novověkými navážkami a recentními narušeními. Zásyp prostory, do níž se původně vstupovalo gotickým portálem obsahoval pozdně středověkou keramiku.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

NA BOJIŠTI ČP. 1459/II

Záchranný výzkum v interiéru stávajícího objektu (výkopy kanalizace a inženýrských sítí) dokumentoval stratigrafie 13. - 15. století, které nasedaly přímo na geologické podloží štěrkopískové terasy na kótě 232,60 - 232,70 m n.m..

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

NA RYBNÍČKU ČP. 1329/II

Předstihový výzkum na parcele v bezprostřední blízkosti rotundy sv. Longina v r. 1994 odhalil cca 1 m mocné novověké souvrství nasedající v úrovni kót 217,60 - 218 m n.m. na štěrkopískové podloží. Toto souvrství souvisí s vyrovnáním původního terénu před výstavbou novověké zástavby, při níž došlo k zničení původního historického nadloží. V novověkých vrstvách byly nalezeny četné druhotně uložené fragmenty vrcholně a pozdně středověké keramiky, včetně částí lidských skeletů.

Michal Bureš, ARCHAIA

PRAHA 2 - VYŠEHRADEK

V r. 1992 byly archeologicky sledované stavební práce na Vyšehradě prováděné při východním okraji prostoru před basilikou sv. Petra a Pavla. Ve výkopu 16 m dlouhém bylo prakticky pod dlažbou zjištěno souvislé zdivo v délce 9,40 m a výšce 1,40 - 1, 50 m. Zdivo

bylo stavěno z pískovce a opuky na bělavou vápennou maltu. Mělo lomový charakter bez výrazné vazby a vyplňovalo téměř celý východní profil odkryvu. Na jeho jižním zakončení zdivo protínalo mohutnou mladohradištní vrstvu, datovanou do 11. a 12. století, na kterou nasedala destrukční vrstva s maltovinou, úlomky opuky a dalším stavebním odpadem. Další mohutná písčité vrstva vznikla až po zániku zděného objektu. Keramické datovatelné nálezy bohužel nebyly zjištěny. Nalezené zdivo lze plně ztotožnit s půdorysem gotického atria, jehož horní část byla zbourána v době novogotické přestavby kapitulního kostela J. Mockerem v r. 1888. Další výkop v délce 62 m prořezal plochu knížecí a královské akropole od hradební zdi Karla IV., jejíž základy zcela zničil, a v trase podél nároží palácové stavby, kterou rovněž poškodil. Zdivo bylo dochováno v délce 20,40 m a jižně od něj byla sledována výrazná destrukční vrstva. Na severní straně byly pod základovým zdivem palácové stavby nalezeny stopy po ze dvou třetin zasypaném cihelném průduchu, patrně spojovacím nebo větracím kanále citadely. Poslední výkop evidoval v délce 42 m zvrstvení nadloží v jihozápadní části akropole. Byl hluboký 1,30 m a jeho dno zasahovalo do rostlého terénu, na jehož povrchu byly na několika místech shluky valounů křemene, bohužel bez jakýchkoliv nálezů. Nad podložím byla vrstva sídlištního charakteru s ojedinělými nálezy drobných omletých úlomků pravěké keramiky bez výzdoby a tvarových znaků, na kterou nasedala další pravidelně formovaná vrstva s ojedinělými amorfními zlomky keramiky a úlomky kostí. Stratigraficky nejmladším prvkem byla vrstva červené antuky a škváry, interpretovatelná jako sokolské letní cvičiště z 20. a 30. let našeho století. V minulosti byly v této partii akropole zjištěny výraznější stopy eneolitického horizontu. Soudobou akcí nebyly rozeznány ani jednoznačně středověké vrstvy ani případné zdivo. Stratigraficky obdobná situace byla zjištěna ve východní části bývalého sokolského cvičiště před basilikou sv. Vavřince při výkopu vodovodu a snižování terénu o 40 cm.

V r. 1993 se výzkum soustředil především na výkopy u tzv. purkrabství. Na jeho východní straně předstihový výzkum zjišťoval, zda byla tato partie budovy podsklepena. V tomto směru byly výsledky akce negativní. Dva větrací otvory v dolní části štítové zdi, které nasvědčovaly existenci případného sklepa, vznikly zřejmě během 19. nebo dokonce 20. století a sloužily pro odvětrání základové vlhkosti. Situace byla ověřována provrtáním východní štítové zdi. Vrt prokázal za zdivem mocným cca 1,40 m údajně volný prostor, který by mohl být exaktně doložen archeologickým výzkumem interiéru. Základní stratigrafickou situaci výzkumu tvořila 65 - 70 cm mocná sídlištní vrstva 10. a 11. století, nasedající v hloubce 1,40 - 1,70 m pod dnešním povrchem na rostlý terén a překrytá vrstvou destrukčního charakteru s úlomky cihel. K nejmladším prvkům nadloží patřila výrazná uhlíkatá vrstva a na ní spočívající podkladová vrstva písku pro uložení betonových dlaždic. V jižní části výzkumu byly zachyceny základy hradební zdi, které směřovaly v poledníkovém směru pod jižní obvodové zdivo purkrabství. Jejím stavebním materiálem byla letenská břidlice. Zeď byla až 1,30 m široká a vyznačovala se pevnou lící a házeným jádrem. U jihovýchodního nároží purkrabství byla zjištěna další, 85 cm široká zčásti opuková zeď, zavázaná do hradební zdi. Vybíhá jižním směrem do násypového svahu. Styk hradební zdi i se základovým zdivem východního štítu purkrabství nebylo možno z technických důvodů zkoumat. Hradební zdivo je nutno na základě stratigrafických souvislostí datovat do předhusitského období, ale vyloučena není ani existence staršího základu, kterou by bylo možné prokázat dalším výzkumem.

V r. 1994 sledoval výzkum především terénní výkopy letního vodovodu na ploše knížecí a královské akropole. Exponovaná poloha akropole, která byla v minulosti již ve dvou etapách zkoumána, zůstává v mnoha směrech dosud neznámým objektem vyžadujícím soustavné památkové ochrany. Při výzkumu byly výkopy sledovány již od skrytí povrchové travnaté vrstvy až na dno výkopu v hloubce 50 cm. Je přirozené, že zdejší stratigrafie byla ovlivněna řadou úprav, které zde probíhaly v 19. a 20. století, zvláště po požáru citadely v r. 1927. Při těchto úpravách se dostalo na povrch nebo do horních partií nadloží značné množství

materiálu ze spodních vrstev. V rámci výkopů bylo zjištěno celkem 19 takových poloh, které lze souhrnně hodnotit s ohledem na jejich topografické umístění v areálu akropole. Před západním průčelím barokní residence čp. 14 v Soběslavově ulici byly zaznamenány 4 polohy, které je nutno spojovat s materiálem, jenž se na místo nálezu dostal jako destrukce z románského příkopu, případně i valu. Stejnou charakteristiku mají další polohy, zjištěné cca 4 m západněji ve shodné poledníkové ose. Další poloha nálezů z vrstvy destrukčního charakteru byla konstatována u empírové zdi v blízkosti kapitulního kostela (ppč. 84). Může souviset s vykopaným materiálem od tzv. románského mostu nebo také od hradební zdi, která v těchto místech procházela ještě ve 14. století. Celkem 7 poloh s materiálem z destrukce citadely bylo evidováno v blízkosti Myslbekových plastik. Jedna z největších poloh archeologických nálezů byla dokumentována v blízkosti stavby na ppč. 85/1 před západním průčelím kapitulního kostela. Tato poloha může souviset s karlovskou hradební zdí z 2. poloviny 14. století a s destrukcí středověkého paláce, jehož půdorys je navýšen v blízkosti tzv. Černé studny. Severně od stavebního objektu č. 34 (Galerie Vyšehrad) tvoří zjištěnou archeologickou polohu původní hradební věž z doby Karla IV. a východně od něj dvě polohy s destrukcí palácové stavby. Zatímco u ostatních poloh převažovala v destrukci opuka bělohorského typu, v posledních třech místech měla převahu letenská břidlice. Archeologický průzkum a dohled při realizaci závlahového systému přinesl cenná zjištění o profilu lokality v těchto místech a znovu naznačil důležitost sledování všech zásahů v areálu knížecí a královské akropole na Vyšehradě. Další prověření skutečného stavu terénu v celém rozsahu akropole by měl přinést nedestruktivní fyzikální průzkum v r. 1995.

Bořivoj Nechvátal, ARÚ

PRAHA 5 - MALÁ STRANA

VÍTĚZNÁ ULICE

a) Čp. 125/III. Výkop pro výtahovou šachtu na dvoře objektu zachytil v r. 1993 pod novověkými navážkami povrch světlých povodňových vltavských náplavů na kótě 185 m n.m. Starší terénní situace nebyly zastíženy.

Jan Zavřel, PÚPP

b) Čp. 126/III. V r. 1994 probíhal záchranný výzkum při prohlubování druhé úrovně sklepních prostor a při výstavbě podzemních garáží na dvoře objektu. Nejhlubší výkopy zachytily nav niveletě 185,40 m bahnité náplavy opuštěného koryta řeky, na něž nasedalo místy až 1 m mocné souvrství průběhu 13. století. Zjištěno bylo i několik objektů - pecí s četnými nálezy polotovarů kozích rohů (pravděpodobně související s výrobou klihu) a část kamenného domu. Stratigrafie 13. století byla po celé ploše překryta mocnými jílovitými náplavy v rozmezí kót 186,40 až 187,00 m n.m. Na této úrovni byly zachyceny sídlištní vrstvy 15. století, které byly opět překryty světlými náplavami datovanými rovněž do průběhu 15. století, protože byly převrstveny další vrstvou obsahující materiál 15. století v úrovni 187,40 m n.m. Tento horizont byl překryt dalším téměř 1,5 m mocným náplavovým souvrstvím s materiálem 17. - 18. století. Na bázi těchto náplav byl objeven nepietně uložený lidský skelet, jejich povrch se nacházel na niveletě 189,00 m. Výše již byly zachyceny pouze novověké a recentní navážky a narušení. Výzkum tak přinesl ojedinělou možnost sledovat jednotlivé horizonty vltavských náplav a datovat je pomocí archeologického materiálu.

Vojtěch Kašpar, ARCHAIA

PRAHA 6 - BŘEVNOV**BŘEVNOVSKÝ KLÁŠTER**

V souvislosti s úpravami v areálu kláštera před oslavami jeho milénia pokračoval v r. 1992 záchranný výzkum hlavně v trasách inženýrských sítí v klášterní zahradě a jižně od barokního kostela a prelatury, takže oproti předchozímu výzkumu, který zaznamenal především situaci středověké klauzury (PSH XXVI, s. 213), měl příležitost k poznání vývoje klášterního chrámu. Relikty románských obvodových zdí dovolují rekonstruovat jeho kamennou fázi z 11. století jako trojlodní stavbu s délkou lodi cca 35 m a celkové šířce více než 20 m. Západní průčelí bylo patrně dvojvěžové, zesílené opěráky a dodatečně bylo opatřeno přízděnou předsíní. Prakticky nikdy nedokončeným procesem byly gotické stavební úpravy, které započaly stavbou jižní krypty s polygonálním závěrem, která byla snad místem uložení ostatků poustevníka Vintře. Na konci 13. století byla zahájena opatem Bavorem II. z Nečtin rozsáhlá přestavba celého areálu. Nedokončený kostel měl podobu asymetrického čtyřlodí se dvěma jižními loděmi a jednou úzkou lodí severní, která pravděpodobně respektovala umístění gotické Bavorovy klauzury. V dalších gotických stavebních fázích vznikla nejprve jižní přístavba s pravouhlým závěrem a k ní byla dodatečně k východu přistavěna další budova předhusitského stáří. Mladší stavební aktivity včetně již barokních úprav opata Sartoria respektovaly torza středověkého chrámu, teprve radikální dientzenhoferovská přestavba areálu znamenala jejich konečný zánik. Tehdy byly rovněž provedeny rozsáhlé zemní úpravy, při nichž byly v západních partiích kláštera odstraňovány velké kubatury zeminy včetně pozůstatků starších konstrukcí a nasypávány ve východní části jádra klášterišť. Původně k jihu a východu se svažující terén tak byl upraven do dnešní podoby. Torza zástavby včetně gotické byla zaznamenána i severně od dnešních klášterních budov v prostoru barokní zahrady. Mnohametrové násypy zejména v jejich východních partiích zde skrývají dosud nepoznané části komplikovaného stavebního vývoje jednoho z našich nejstarších řadových domů.

Sledování výkopů inženýrských sítí na západním rajsém dvoře kláštera v r. 1993 zaznamenalo zdivo severní obvodové zdi gotického rajsého dvora s prvním opěrákem od západu a dělicí zeď mezi severním ramenem ambitu a severním křídlem klášterní klauzury. Pod ambitem byl zachycen gotický trativod, směřující rovnoběžkovým směrem a tvořený jemným pískem mezi dvěma řadami cihel formátu 28 x 13 x 8 cm. Nejstarší partii nadloží představoval nevýrazný pravěký horizont s povrchem v úrovni cca 324,15 m n.m.

Zdeněk Dragoun, PÚPP - Petr Sommer, ARÚ

PRAHA 6 - BUBENEČ**SCHWAIGROVA UL. ČP. 59**

V návaznosti na rekonstrukci objektu (PSH XXVI, s.213 n) proběhly v r. 1993 úpravy zahrady. Při založení opěrné zdi byly narušeny tři raně středověké pece. Dvě krajní byly horizontální, prostřední vertikální, všechny zahloubené do rostlého sprašového podloží na kótě 197,60 m n.m. V jejich zásypu se nacházela keramika 2. poloviny 12. - počátku 13. století. Získán byl i souvislý řez, spojující situaci pecí s osídlením v tomto prostoru, známou z přecházejících akcí.

Julie Richterová, MMP

V SADECH ČP. 15

Na jaře 1992 byla v souvislosti s dostavbou objektu provedena zjišťovací sondáž. V místech obytného domu bylo zjištěno jeho kamenné jádro a sklepení s valenou klenbou,

dokumentované i fotogrammetricky. Při dalším dohledu v únoru 1993 byl pak zachycen zbytek zvrstvení s materiálem raného až vrcholného středověku, kde byla v reliktu objektu nalezena celá miniaturní nádoba ze 13. století.

Julie Richterová, MMP

PRAHA 8 - DOLNÍ CHABRY

ÚDLICKÁ UL. PPČ. 581

V srpnu 1994 při stavbě nového domu bylo kromě pravěkého osídlení zjištěno několik zahloubených objektů 14. století. Nejvýraznější z nich byla kruhová jáma s pravidelnými do hloubky se rozšiřujícími kónickými stěnami a rovným dnem s dvěma polohami zásypu. Horní vrstva poskytla bohatý keramický materiál včetně celého hrnce s uchem, železné artefakty a výrazně zbrošený střep používaný jako hrnčířský nůž. Místo nálezů se nachází v jádru bývalých Horních Chaber. Počátky této vesnice se tak proti datování vycházejícímu pouze z písemných pramenů posouvají hlouběji do středověku.

Michal Kostka, MMP

PRAHA 9 - BĚCHOVICE

ČESKOBRODSKÁ UL. ČP. 19

Na pozemku byl v létě 1993 zjištěn spolu s dalšími objekty z období pravěku těžbou písku narušený raně středověký objekt s mazanicovou krou. Objekt byl od povrchu (236,30 m n.m.) zahlouben cca 1 m do písčitého rostlého terénu. Výplň objektu se dělila na dvě části. Svrchní obsahovala destruovanou hrnčířskou pec s keramickým materiálem převážně defektního provedení, silně přepáleným, spodní část měla charakter běžné výplně. Na řezu byla dobře patrná kamenná substrukce plentového typu, nacházející se při jižní stěně objektu. Půdorysně odpovídá obdélníkové zemi.

Julie Richterová, MMP

PRAHA 10 - VRŠOVICE

ROSTOVSKÁ ULICE ČP. 76 A 79

Na parcelách se po demolici starších objektů realizovala v létě 1993 novostavba. Přestože se místo nacházelo v těsné blízkosti fary, 25 m jižně od presbyteria kostela sv. Mikuláše na Vršovickém náměstí, byla akce nálezově negativní. Středověký terén nebyl zachycen (v písemných pramenech bezpečné provenience je známa ves Vršovice od r. 1312), rovněž hřbitov sem ani okrajově nezasahoval. Skalní podklad tvořila břidlice na kótě 210,80 m n.m v hloubce asi 2,85 až 3 m pod současným povrchem. Nadloží sestávalo z vrstev původního půdního pokryvu a humusové vrstvy nebo navážkových novověkých vrstev.

Julie Richterová, MMP